

mpkslas — menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1973 METAI

SAUSIO MĖN. 27 D. / JANUARY 27, 1973

PART TWO NR. 23 (4)

Šiame numery

**O JEIGU IŠGELBSTI KALBĄ.
BALSAI IS TŲ, KURIŲ "NĖRA".
JURY KOMISIJOS PIRMININKĖ APIE ŠIE-
METINĮ "DRAUGO" ROMANO KONKURSA
IR PREMIJŲŲTĄJĮ.
VLADO SLAITO EILĖRAŠČIAI.
GABRIEL GARCIA MARQUEZ NOVELĖ.
KAI JAUNIMAS VAIDINS, O ŽIŪRĖSIM VISI:
POKALBIS SU SPEKTAKLIO REŽISIERE
ŽIVILE NUMGAUDAITE.
VLADAS JAKUBENAS APIE "BALTIJOS"
VOKALINĮ KVINTETĄ.
KNYGA APIE NEUŽMIRŠTAMĄ JAUNUOLĮ.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.**

Kertinė paraštė

O jeigu išgelbsi kalbą?

Išėjimo rašytojas, ta taip gerai pažįstama ir tokia dar mįslinga būtybė, gyvena keliuose pasauliuose. Kartais — klausydamasis savo paties balso literatūros vakare, įkvėpdamas ką tik išėjusios išleidykės knygos spaudos dažus, patekęs būrin rašto žmonių — jis konkrečiai pasijunta priklausęs lietuvių išėjimų rašytojų šeimai, kokia maža ar trapi toji bebūtų. (Malonus tai jausmas, bet ir pavojingas savo pagunda apsiriboti išėjimais kritikos koordinatomis, paprastai egziliu lygiu). Čia pat, už parpinės salės durų, neoninėmis šviesomis mirguliuoja jo gyvenamosios šalies literatūrinis pasaulis, toks artimas ir drauge toksai tolimas. Ir iš tėvynės, nežiūrint visų negandų, savąja kalba i ji byloja tebegyva jo tėvynainių raštija.

Nebe reikalo, išėjis rašytojas, sėdinėdamas ant (ar griuvinėdamas tarp) kelių kėdžių, daug laiko praleidžia, klausdamas savęs įvairiausius "egzistencinius" klausimus. Kada numirs mano paskutinis skaitytojas? Kada likviduos paskutinioji leidykla? Kuo mano padėtis asmeninė ar tautinė prasme ypatinga? Kuo ji bendražmogiška?

Mėginant atsakyti į paskutinįjį klausimą, pravartu pažvelgti į kitas "išėjimų" literatūras, ypač į mažųjų, kurių kalboms gresia palaidėjimas išnykimas. Štai, kad ir žydų literatūra. Jos hebrajiškosios šakos ateitis bent laikinai atrodo saugi savos valstybės rėmuose. Angliškai rašančiųjų žydų autorių padėtis žymiai sudėtingesnė. Iš vienos pusės žvelgiant, ypač Amerikoje, jų įtaka ir įnašas nepaprastai įspūdingi. Bet, panagrinėjus juos iš arčiau, matyti, kad sąmoningai žydiški amerikiečių rašytojai, su šaknimis žydų tradicijoje ir kultūroje, nuolat retėja. Naujausioji žydų kilmės amerikiečių rašytojų karta savo "žydiškumą" išgyvena daugiau abstrakčiai, kaip iš tėvų ar giminių girdėtus prisiminimus, ar

anekdotine forma. Tragiškiausia yra jidiš kalba teberašančiųjų padėtis. Izraelyje jidiš jau antrą kartą kalba, jaunoji karta jos jau niekur nebenaudoja. Dar neseniai ypač Rytų Europoje klestėjusi jidiš literatūra jau jaučia šaltą mirties dvelkimą. Kai kurie jidiš rašytojai viltis jau kreipia į pomirtinį pasaulį, kuriame, kaip tvirtina legenda, hebrajiškai kalbama šventadieniais, bet šiokiadieniais — jidiš.

Toje jidiš literatūroje gausu situacinių ir jausminių paralelių su mūsų išėjimo raštija. I. B. Singer (verčiamas anglų kalbon), Cynthia Ozick (rašanti anglų kalba, bet intymiai pažįstanti jidiš rašytojų pasaulį), ir eilė kitų piešia mums pernelyg pažįstamą situaciją: literatūros vakarus su vis senstančia ir retėjančia publika; neparduotų knygų dulkėnų krūvą rašytojo kambarėlyje; išėjimui literatūrinį pavydą; vertėjų gaudymą, norint pratęsti gyvybę kitoje kalboje, etc. Vienoje apysakoje apie jidiš rašytojus matome tokią sceną: New Yorko žydo laidotuvių procesija pražingsniuoja palei vienintelio žydo dienraščio langą. Pro langą bežiūrintis vienas iš dviejų redakcijos narių susunka savo kolegą viduje: Ei, Chaimai, spausdink vienu egzempliorium mažiau! Tai bendražmogiška išėjimo dalis.

Antra vertus, jidiš ir aplamai žydų literatūros patirtis neturėtų žadinti mums vien pesimistines mintis. Jidiš rašytojai ir kalbos saugotojai žydų raštuose, vargingesni ir irzlesni už savo pušiai ar visai asimiliavusius kolegas, yra savaip patrauklus savo teigiamu donkichotiškumu, savo bekompromisine ištikimybė. O žiūrint į angliškai rašančiuosius, matyti, kad svariausi žydų rašytojai šiandien yra tie, kurie ir pilnutinai išgyvena savo kultūrą bei tradiciją, ir drauge yra atviri pasaulinei literatūrai (Malamud, Bellow), kai savo šaknis pametusieji, nežiūrint talento, darosi lėkštesni, trivalesni (Roth). Gal

Kiek daug ir kaip veltui mano prisidaruoti! Didelio nusivylimo nebegalėtų būti. Tai juk niekai išieškota daugiau nei pusė gyvenimo. O dabar reikia priprasti ir būti filosofu: ne visų gyvenimas gali prabėgti prasmingai.

Dar vakar išsiončiau į Londoną Nidos knygų klubo leidyklai savo naujo rinkinio pirmosios dalies korektūras, maždaug apie pusketvirtą šimto puslapių. Antroje dalyje, kuri dabar renkama, bus apie tiek pat puslapių. Paliekant nuošalyje kokybės klausimą, kiekviškai tai vis dėlto šoks toks darbas. Ilgų ilgų metų ir pusėtinai sunkus. Ne vienas tūkstantis valandų rašymo, kur kas daugiau tūkstančių valandų skaitymo. Ir geras pusmetis visų galimų ir negalimų laisvalaikio triūso praėjusiais metais, kai susigalvojau tų dirsių vežimą dar kartą perkrauti, persijoti, išvėtyti, vėl sudėstyti, šį tą naujo pridėti ar bent kiek kitaip pasakyti.

Trumpai dviem tarptautiškais žodžiaisariant, paruošiau stamboką literatūrinių essays rinkinį, panaudodamas apie pusę tik tų darbų, kuriuos po karo "tremtėje" ir vėliau Amerikoje esu parašęs. Čia bus mano kalbėjimai daugiausia apie knygas ir apie gyvenimą, žvelgiant į jį per knygų prizmę, dažniausiai per grožinės literatūros veikalą, per tapybos kūrinių, ar teatrinių spektaklių, tai vėl sumaišant su kokios nerimtos dainelės garsais, tai kalbant apie politikos ir gramatikos santykius, ar stačiai tik "feljetoniškai" juokaujant, ašara nusišluosčius. Ir kadangi tai buvo mano ilgų dienų bei naktų atgaiva ir svarbiausias gyvybės elektras, nusprendžiau kiek keistai tą visą darbą pavadinti PAGUODA.

O dabar, PAGUODAI dar toli gražu nepasirodžius, imu nuvokti, kad nebus man iš to daug paguodos. Dar blogiau, — nes ir viso to, ką lig šiol dariau ir tikėjau, šį tą padaręs, nebuvo ir nėra...

Nuo pat mažumės aš vis labai mėgau mergaičių ir vėliau moterų draugystę, protarpiais vertindamas jų skaistybę, protarpiais ir paslydimus. Moters šilima man yra jaukesnė ir diskusija su ja malonesnė, negu su vyru. Ir su jom man visuomet geriau sekda vosi, ypač kai išmokau paslaptį, kaip galima jom labiau patikti ar, reikalui ištikus, įtikinamai sutramdyti. Bet dabar, matyt, pavydus Praamžius mane baudžia už tai. Taip jau stengdavau būti jom geras ir švelnus, o nebe nuo vakar likimas ėmė mane pikta provokuoti. Dalis vėliausio dešimtmečio mano ginčų ir skaudesnių konfliktų, kartais tokių visiškai nereikalingų.

tame glūdi padaršinimas bei pamoka ir išėjimo rašytojams, iškaltant pačius jauniausius?

Mūsų išėjimo literatūros padėtis palankesnė už jidiš, nes mes tebeturime lietuviškai tebekalbantį ir teberašantį tautos kamieną. Bet ir mums ypatinga prasme turėtų skambėti šie žodžiai iš C. Ozick apysakos "Pavydas, arba jidiš Amerikoje":

"Pasak Talmudo, išgelbėti vienintelę gyvybę, tai lyg išgelbėti pasaulį. O jei išgelbsti kalbą? Gal — pasaulius. Žvaigždynus. Ištisą visatą".

Scrib.

Balsas iš tų, kurių "nėra"

BRONYS RAILA

gu, lyg tyčia išskildavo su moterim, netgi prieš moteris. Kažkas manyje įsodino blogą kirminą, neatsargumo kaprizus, kažkas užsimojimo nubausti.

Ir dabar vėl, ir dar kartą, ir kaip tik mūsų maloniausiame paguodos klonyje — dėl literatūros. Štai ką tik praėjusių metų mokslo, meno ir literatūros Drauge (Nr. 289) sutinku ir matau merginą, Birutę Pūkelevičiūtę, kuri man visados labai patiko, savo talento grožiu ir visom asmenybės formom žavėte tebežavi. Tik neturėjau laimės arčiau pažinti, vos sykį minutei antrai mačiau Bačiūno Tabor Farmoje vieną vasarą ir gal du žodžius tepakalbėjau. Tačiau, perfrazuodamas Alfredo ariją iš Traviatos, galėčiau sakyti, kad nors tos moters aš nepažįstu, bet apie darbus jos girdėjau...

Pirmiausia girdėjau tris jos pastangom ir stambiu kūrybiniu — vaidybiniu įnašu parengtas patetono plokšteles, vieną vaikam, kitas jau žilėsio ūso pasiekusiems. Dar ir šiandien, ausį geriau pakrapštes, galiu išgirsti

Balio Sruogos "Milžino paunksmėje" aktorės Birutės (karalienės Sofijos Jogailienės) tragišką skundą: "Netekėk tu už seno"... Man patiko ne vienas poetinio žodžio ir emocijos šviežumas pirmutiniame ir kol kas vieninteliame jos eilėraščių "Metūgiu", rinkinyje. Nenuobodžiavau skaitydamas "Aštuonių lapų" romaną. Deja, dar neskaičiau to vėliausiojo "Rugsėjo" — ir atsiprašau, kad nieko nesu rašęs nė apie vieną iš tų romanų. Kaip recenzentas, aš nebuvau jų gavęs nei iš autorės, nei iš leidėjo, o tais atvejais, kai suabejoju, ar mano įspūdių apie knygą bus reikšmingi skaitytojui, paskutini sprendimą atlieku tokiu klausimu: jeigu mano nuomonė nerūpi ir nereikalinga nei rašytojui, nei jo rašto leidėjui, tai gal ir man nevarta nieko rašyti, be prasmės vargti?...

Kaip matyti, intuityvia neapvylė: mano rašymas nebuvo reikalingas ir nebūtų buvęs įvertintas. Bet mačiau Birutės Pūkelevičiūtės režisuotą pirmąjį garsinį spalvotą lietuvišką "Aukso žąsies"

filmą pagal skambiom eilėm jos surašytą pasakos scenarijų — ir mano įspūdis buvo nors kritiškas ir priekaištingas, bet apamai pozityvus, ypač teigiamas dailiosios dramaturgės talentui, visada pilnam jos poetinių lobių aruodui.

Sutraukiant šią įžangą, eikim tiesiai prie padarinių. Apie Birutės teatrinius ir literatūrinius darbus esu mažai ir gal nevyksiai rašęs, kas būtų verta kritikos pavadinimo, bet kiti jau yra rašę, kalbėję ir vertinę daug daugiau. Tačiau ji minėtame pasikalbėjime su šauniuoju Draugo bendradarbiu prie kvapnaus jaučienos kepsnio ramiai, intymiai ir su nepalaužiamu teisiu įsitikinimu reporteriui pasakė: "Išėjimo, mano nuomone, literatūrinės kritikos nėra. Esama apžvalgų, impresijų, esama kritikos. Tačiau literatūrinės kritikos nėra". Ir kad niekas nesuabejotų rašytojos tvirtinimo ir žinotumo stiprumu, to ilgo povakario pokalbį užbaigdama, ji pridėjo dar trečią kartą: "Aš tau sakiau, Hermi: literatūrinės kritikos nėra".

Ir padaryk tu ką nors, kad geras, — pasipriešink tokiai gražiai ir protingai merginai, prie kurios šlaunytės (kaip nonšalantiškai pasikalbėjime ji minėjo) gal dar norėtų prisiglausti ne vienas romantiškai įsivaidinęs senis!

Kodėl Birutė taip rūšiai nusmerkė nebūčiai ir kone mirčiai tą lietuvių išėjimo literatūros žanrą, kuris vis dėlto laikomas reikalingu gražaus žodžio kūrybai tarpai, o kaip amatas pripažįstamas labai sunkus, dargi pats nedėkingiausias. Ir kaip dabar matau, verslas visai netikęs, nes daug rašytojų nerodo literatūros kritikai jokio dėkingumo, o kai kurie štai visai paneigia net patį jos gyvybės embrioną. Nėra, nėra — ir tiek.

Ne, nežinau tikrosios priežasties, ir man būtų baisiai sunku išaiškinti. Gal taip pasisakė dėl to, kad už geriausios dainos projektą ji laimėjo daktarų korporacijos paskelbtame konkurse 500 dolerių premiją? Tos dainos tekstas — Paskutinis birželis — kaip tik šiame DRAUGO puslapyje buvo išspausdintas. Be abejo, dainos refrenas (priedainis) tikrai gražus, skambus, poetiškas ir nuotaikingas — melodijos prašyte prašosi. Neblogi ir kiti keturi posmai, bet jau ne be to, kad vienas kitas rimas, vienas kitas žodis, antra metafora ar trečias palyginimas negalėtų būti dar geresni. Dainos žodžių poeinis krūvis apamai tirštas, kupinas nostalgijos — deja, ir rezignacijos. Ne rezistencinis, liūdnas, kone beviltiškas. Ką padarysi, kokie buvo laikai, tokie bus jausmai ir dainos.

Zinoma, kas už 18 eilučių eilėraščių laimi 500 dolerių premiją, tas jau gali išdidžiai papūsti uodegą, bet tai nereiškia, kad būtinai reikėtų keltis į puikybę ligi debesų. Norėčiau, kad mūsų poetai nesizemintų, bent nerodytų didelio susijaudinimo ar susižavėjimo, kai gauna kiek riebesnį honorarą. Gydytojai juk išgali, net gal privalėtų tiek mokėti už gerą eilėraštį. Tai juk ne kiek ne daugiau, o dažnai tik mažiau, kiek gydytojas gauna vos už vieną gerą operaciją. Abiem tik kelių valandų darbelis... Peiliu ar plunksna gerai atlikti šį meno aktą, be abejo, abiem — tiek chirurgui, tiek dramaturgui — reikia ilgo pasiruošimo, nemenkos praktikos, talento ir įkvėpimo. Ir jei visas gydytojų būrys dabar teisingai paskyrė pusę tūkstančio už vieną eilėraštį, tai vis dėlto, manyčiau, čia dar nebuvo lietuvių skridimas į mėnulį, ir tatau neturėtų poetės įpareigoti per pasikalbėjimą su reporteriu būtinai net tris kartus pareikšti, kad išėjimoje literatūrinės kritikos nėra.

Kodėl taip nemieliaširdingai ir taip kategoriškai išbraukti iš gyvenimo grupelę mūsų tremties literatū (dalis jų — praktikuojantys rašytojai, poetai ar dramaturgai) ir šiurkščiai paneigti moralinę jų veiklos egzistenciją, kai jie vis dėlto "užsiima" literatūrinę kritiką, dalyvauja tame procese maždaug pastoviai, beveik nuolat ir patinkamai ar nepatenkinamai, bet vis dėlto atlieka mūsų grožinės literatūros vertinimo funkciją, daro lyginimus, teikia sprendimus, tūlas peršasi su pamokymais — ir visais tais būdais labiau įveda knygas į

Ziema parke

Nuotrauka Aldonos Zailskaitės

(Nukelta į 2 psl.)

BALSAS IŠ TŲ, KURIŲ "NĖRA"

(Atkelta iš 1 psl.)

mūsų visuomenės kultūrinis akiračius, kurie dabar jau sparčiai ir pasibaisėtinais siaurėja?

Sutinku, mano klausimas yra patetiškas. Ir man pačiam jis keistas, nes nesuprantu, kodėl tokį naivų klausimą dar reikėtų kelti. Juk atsakymas būtų čia toks lengvas, akivaizdus, aiškus: literatūrinę kritiką mes turim ir turėsim visą laiką, kol rodysis naujų literatūros kūrinių, įdomių ir vertų kritikuoti.

Ir jei ryžausi sustoti ties reporterio Hermio ir rašytojos Birutės pokalbiais per vakariene (sutiškim, tai buvo vienas iš pačių gražiausių, samojų kupinų reportažų per praėjusius metus), tai ne dėl to, kad už aną hereziją specialiai "pulčiau", arba "kritikuočiau" tik vieną Birutę. Jos teiginiai mūsų dešimtmečių gyvenime čia buvo gal pats kraštutiniausias, visai absoliutus, bet apamai nei vienintelis, nei pirmas, nei paskutinis. Daugelis mūsų rašytojų seniai geruoju ar piktoju skundžiasi, kad mes "neturim" literatūrinės kritikos, arba turim vien labai ribotą, neišmanėlių recenzentų susapalotą "neva kritiką". Vien tokių nuomonių katalogas sudarytų nemenką brošiūrą, kur rašytojai taip skundžiasi — ir gyvieji ir iš anapus kapo. Štai neseniai peržiūrėjau Santvaro grakščiai suredaguotame PALIKIME poeto Fausto Kiršos ironiškus ir sarkastiškus priekaištus mūsų menų kūrybos vertintojams, kurių jis net nevadina kritikai, o dažniausiai visais teisingu, tačiau kažkaip lyg "žemesnio" rango titulu — recenzentais.

Toks rašytojo ir jo raštų kritiko santykis apamai yra normalus. Tai maždaug amžino konflikto ir nesugyvenimo situacija, kaprizų, ambicijų, arogancijos, tuštybės, "spilku" mišrainė. Abipusiai respektai, šiltas ir gilus bendravimas, vaisingas ir broliškas kūrejo ir jo kritiko bendradarbiavimas literatūros istorijoje yra žinomi atvejai, bet žymiai retesni, greičiau išimtys. Taigi suprasiu ir mūsų konflikta, "rietenas", antagonizmą, koks buvo, yra, vis bus ir dažnai sudarys dargi teigiamą akstiną kultūros proceso raidoje.

Bet negaliu patikėti, kai viena pusė visiškai neigia kitos darbą ir net buvimą!

Kas yra literatūros kritika, Birutė nepasako, tik paryškina, kas, jos nuomone, nėra kritika. Jos žodžiais, lietuvių išeivijoje "esama apžvalgų, impresijų, esama kritika". Tačiau literatūrinės kritikos nėra... Be abejo, trumpai ir teisingai aptarti kritikos savokos esmę nei negalima, bet rūpiusia sakant, ji reiškia literatūrinio fakto vertinimą, kuris gali būti atliekamas pagal įvairius metodus, srovės ir net madas. Literatūros reikšmės — arba konkrečiau, kūrinys — gali būti vertinamas pvz. kalbiškai, stilistiškai, estetiškai, "grynai meniška", morališkai, patriotiškai, sociologiškai, politiškai, religiška, kaip nors pasaulėžiūriškai (pvz. katalikiškai, marksistiškai) ir kitaip. Viena ar kito kritikos metodo bei padarinių jūs galite nepripažinti, nemėgti, nesutikti ir nevertinti, galit tą kritiką vadinti nevykusia ar silpna, bet veltui neigsit, kad dėl to tosios kritikos išvis nėra.

Taipgi abejočiau, ar galima sėkmingai paneigti kritikos buvimą jos formų ir tūrio suskystinimu. Spaudoje ar knygose pateikiamos literatūrinio gyvenimo ir naujų veikalų apžvalgos dažniausiai apščiail turi ir kritinių elementų. Impresijos — ne kritika? Impresijos tai juk išpūdžiai, kuriuos, su nauju veikalu susipažinęs, dalijasi kvalifikuotas skaitytojas. Čia nereikia jam būti vad-

kritiku profesionalu, ir jei jis nėra tik draugiškai interesuotas propagandistas ar šiaip vien grafonas, o moka savo išpūdžius surašyti protingai ir inteligentiškai, rašytojui tatau visuomet turėtų būti ne tik įdomu, bet ir svarbu savo tolimesnių darbų kontrolei ir krypčiai.

Žinoma, kūrėjas, ypač "genijus", su eilinio skaitytojo išpūdžiais gali nesiskaityti. Bet jam pravartu būtų žinoti, kokius išpūdžius jo veikalas sukelia visuomenėje. Lygiai kaip ir po teatro spektaklio žiūrovai pergyvena tam tikrus išpūdžius (tai yra jų "kriterijai") ir kai kada balsu jais dalijasi. Jūs džiaugiatės, kai žiūrovų išpūdžiai entuziastiškai ir palankūs. Pykstat, liūdit ar apgailėstaujate, kai nepalankūs, blogi, žeidžiantys. Bet jūs negalėsit tu išpūdžių pakeisti ir paneigti. Tad vėčiau susidomėkit jais nuoširdžiai, persvarstykite ir skaitykite su jų buvimo faktu, nes nuo to labai daug priklauso jūsų tolimesnių spektaklių likimas...

Galiausiai Birutei ir kritikavimas nėra kritika. Aišku, čia tik žaidimas žodžių prasmės atšėslais. Kritikavimas tai gal lyg ir žemesnė tos pramonės rūšis, gal tartum koks "kabinėjimasis", "priekabavimas" ar tuščias (bet skaudokas...) pasikapojimas atspūsiams kviellais. Deja, jei tokie procesai turi kvalifikuoto vertinimo elementu, man rodos, jie taip pat yra kritika. Santykis čia būtų, tas pats, kaip tarp politikos ir politikavimo. Kai stinga pagrindinių sąlygų ir išteklų Politikai (iš didžiosios raidės), tada verčiamasi politikavimu, ir tai mes "tremtyje" jau labai gerai žinom. Ir kai stinga atitinkamų veikalų ir išteklų Kritikai (iš didžiosios raidės), tai mūsų aplinkybėm egzistuoja bent šioš toks kritikavimas.

Aš irgi tik žaidžiu žodžiais. Iš tiesų labai didelio skirtumo tarp tų savokų negilinčiau.

Jei įsikišau į šią diskusiją su žavinga rašytoja ir aktore, tegu ne vietoje, neprasytas ir nereikalingai, tai vis dėlto galvočiau, kad jau seniai yra nuokęs laikas pakeisti, jog legenda apie mūsų literatūrinės kritikos visišką "nebuvimą" pagaliau išnyktų ar bent palaiapsniui pradėtų silpti.

Nejaugi jūs tik taip paviršutiniškai sekat mūsų spaudos ir kultūros gyvenimą užsienyje per pastarus pustrčio dešimtmečio

Juk nuolat, net pačiom biaužiausiom aplinkybėm (pvz. anuomet vargingose pabėgėlių stovyklose), vėliau pariebėjusių tremtinių gužtose, medžiagėjančioje ir nukultūrėjančioje atmosferoje čionai vis dar reiškia mūsų galvališkos kūrybinės pastangos — ir jos, būna atžymimos, vertinamos mūsų aplinkybių akiračiuje mes negalėsim kiekviena skardesnį nusidžiaudimą palydėti giliaiplatėm studijom. Iš tikrųjų gal baisiai nē nereikia mum vadinamos akademinės kritikos veikalų, nes čia neturim tokių akademijų, tokių institutų ir studentų, jau nekalbant apie tokių studijų nusipelnančios ir jų pageldaujančios publikos nebuvimą. Būtu labai gerai, jei anaipt būtų, bet nerealios, fantastiškos prabangos užsienyje geriau nesitikišim.

O vis dėlto mes turim įvairaus kalibro, visokių pakraipų ir metodų literatūrinį kritikų, kurių pavienių rašinių kasmet pasirodo viešumoje tikrai daugiau, negu pavienių literatūros veikalų. Turim retkarčiais ir akademinių kritikų, kurie rašo kitų kritikų dėmesui, kaip pvz. mano senas ir didžiai kalbos moksloje nusipelnęs bičiulis prof. Algirdas J. Greimas. Deja, kai kurių jo rašto

Dr. B. Matulionis, Fraternitas Lithuanica Korp! New Yorko skyriaus pirmininkas, įteikia 500 dolerių čekį dainos konkurso laimėtojai Birutei Pūkelevičiūtei. Prisimindama konkurso premijos įteikimo valandas, laiškė fraternitėiui dr. V. Paprockui Birutė Pūkelevičiūtė, be kita ko, rašo: "Lietuvių tauta, jos laudis, kaimas visada buvo savo žemei ištikimi. Lietuvis nelaimė yra jos 'neva šviesuoliai', anot poeto Pranciškaus Vaičiūčio, 'vyrai puse apšviesti'. Kaip ir Vaičiūčio laikais, lygiai taip ir dabar, 'okupantas stengiasi įlenkti savo pusėn šviesuomenę. Ir dažnai pasitaiko kad 'puse apšviestam' — neberūpi Lietuvos vargai, nors jis būtų — ...tikras mūs tėvynės vaikas! Pabaigęs aukštus mokslus, jau nepaikas, / Išreiškiantis kosmopolitizmus. Stačiai paradoksalu, kad ruskiai ir ta' laikais ir dabar skelbia... kosmopolitizmą. Nes, tur būt, nėra pasaulyje tautos, mažiau kosmopolitiškai nusiteikusios už rusus... Mano supratimu, tikras šviesuolis negali nesuprasti, kas vyko Vaičiūčio laikais ir kas vyksta nūnai Lietuvoje. Tikrai 'puse apšviestas', tikrai pusinteligentiš' pasimeta ruso pinklių raizgynėje".

tezių, dėl labai komplikotos minčių išraiškos formos, jau nesusiprantam ne tik aš, bet ir jau nesnės kantos gabus kritikas Pranas Visvydas. Jei jau mudu nesuprantam, tai gal dar mažiau tokią kritiką įkas kai kurie beletristai ir poetai, kurie beveik su pagrindu tiek nekvaršina savo galvų teorijom ir abstraktybėm.

Nestinga mum pusėtinai ar jau ir šauniai subrendusių kritikų, kurie šalia ir viršom savo tiesioginio darbo įvairiose šio žemyno "akademijose" laikas nuo laiko pateikia literatūrinių essay ir studijų, paskirtų išeivijos autorių kūrybai intymiaiu interpretuoti ir kartu įvertinti, kaip pvz. R. Šilbajoris, A. Vaškėlis, V. Skrupskelytė, I. Gražytė, įeigu čia paminti tik dalį. Turim taipgi kritikų, kurie tegu ir nelipa ant "akademinių" pjedestalu, bet kruopščiai ir suprantama kalba kone reguliariai pateikia naujuosius literatūros kūrinius skaitytojo dėmesiui, kartu nevengdami savo "išpūdžių", "kritikavimų", ir vertinimų, kaip pvz. Algirdas Antanaitis (su visa savo žinomų slappyvardžių šeima).

Didžiai gėdindamasis, nes visiškai nusinuoginęs nuo bet kokio kuklumo, rizikuočiau pridėti, kad ir aš pats kone tris dešimtmečius esu vilkęs šį jungą — ne vieną šimtą kartų supažindinti kitus skaitytojus su mūsų grožinės ar "negrožinės" literatūros veikalais, pagyventi jų išpūdžiais ir vertybėm, įvesdinti meno ar mokslo kūrinių daugiau į mūsų gyvenimą, o ne syki, Birutės terminu, ir "pakritikuoti", įeigu taip ragino mano įsitikinimas, šaukėsi sąžinė, o kartais gal kurstė pats biesas nelabasis...

Iš to viso jungo vežimų prieš keletą metų sugrėbsčiau pusketvirtą šimto puslapių "Laumių juostos" rinkinį. O dabar magaryčiom "paskutinį kartą" pagrėbsčiau dvigubai daugiau.

Mūsų rašytojai, kurie tvirtina, kad išeivijoje nėra literatūrinės kritikos, tur būt, nedaug teskaito tais klausimais pasirodančių knygų. Štai kad ir storokas veikalas — LIETUVIŲ LITERATŪRA SVETUR — su savo šešiais šimtais puslapių ir pusšimčiu bibliografinių priedų. Čia paklojamos ne tik platokos mūsų pokarinės užsienio lietuvių literatūros apžvalgos, bet ir daugelio veikalų vertinimas. Dar labiau pikantiška, kad čia randam jau ir tos literatūros kritikos istoriją (įeigu norit, "apžvalga") — ir pusėtinai netrumpa, net 116 puslapių. Prie tos apžvalgos dar pridėtinąs kito kritiko bendras lietuvių

"egzodo" literatūros vertinimas bei charakteristika, apimanti 93 puslapius. Tad apamai literatūros kritikai šiame veikle paskirta per du šimtu puslapių, arba veik trečdalis visos knygos.

Kritikos istorijos autorius Vladimiras Kulbokas čia aptaria, atskirai vardais ir rūšiniais poskyriais atžymėdamas, bent 25 tremties literatūros periode labiau pasireikšiusius kritikus, išminėdamas mažiausiai dar tiek pat kiek rečiau rašiusių literatūriniais klausimais, recenzavusių knygas, dalyvavusių diskusijose, polemikose ir t. t. Be abejo, situacija pasidaro majestotiška ir beveik juokinga. Tai reiškia, kad su viršom penkiasdešimt literatūros kritikų aktyviai dalyvavo mūsų kultūriname gyvenime (didelė jų dalis savo ruožtu rašytojai kūrėjai). Vadinasi, kritikai reikšėsi beveik tiek pat personažų, kiek užsienio lietuvių rašytojų draugija turi tikrai gyvų ir literatūros kūryboje veikliai pasireikšusių narių.

Kadangi statistika yra įdomesnės skaitybos žurnalizmo nuodas ir gabesnio demagogo rankos labai lengva ją paversti melu, tai daugiau skaitmenimis nesiremsiu. Mat, kaip meno kūryboje, taip ir kritikos kokybėje skaičiai ir lentelės dar nieko daug neišsprendžia. Tačiau, man rodos, visiškai užtenkamai ir tvirtai išsprendžia jau nudilusios ir prasimanytos legendos klaidingumą, esą išeivijoje net triskart nebūtu literatūrinės kritikos.

Po šių ilgų dialogų kai kurios išvados būtų paprastos ir ne per ilgos. Literatūrinę kritiką turim ir užsienyje. Šiame usnėtame darže dar triūsiasi kelios dešimtys švel-

Šiaip jau subjektų (žmonių) atliekama kritika visuomet bus mažiau daugiau subjektyvi. Ne syki būna ji ir klaidinga, nes klysti žmogiška. Pavyzdžiui, aš pats niekaip negalėčiau sutikti su kolegų V. Kulboko priskiriama mano rašiniam ir asmens tūriui charakteristika. Girdi, aš būsiąs "savotiškas patriotinis moralistas"... Būti savotišku tai jau man pagyrimas. Gyvenime ne mažiau norėčiau būti patriotas ir siekiuosi moralisto. Bet literatūros kritikoje niekad nesijaučiau esąs "savotiškas patriotinis moralistas", kadangi meno kriterijų esmės, pagal mano įsitikinimą, kultūrą ir skonį, nesudaro nei patriotika,

nei moralė (siauresne, teologine prasme).

Kitas ten pat pateiktas (417 psl) kolegų Kulboko tvirtinimas, jog "apskritai, Raila laukia, kad kūrėjai dirbtų tiesioginį Lietuvos vadavimo darbą", yra apskritai netikslus ir nepagrįstas. Toks gal tik susidarė jau kreivais išpūdis iš kokio vieno nevykusiai ar nenusisekusiai mano formuluoto sakinio kurioje recenzijoje. Labai aišku, kad jau pats tokio karščiškai politinio "uždavinio" formulavimas būtų nemeniškas, stilistiškai nevykęs, grynas nesusi-pratimas. Man rodos, kad meno kūrėjai nei tiesioginio, nei net netiesioginio Lietuvos vadavimo darbo dirbti negali ir neturi. Jau geriau tegu jie tą "darbą" atlieka, kaip piliečiai, ne kaip menininkai.

Bet šį kartą per daug nesišiaušiu. Pastaraisiais laikais, kai tūloje spaudoje pastebiu aiškinimų, jog kaip tik man pačiam Lietu-vos vadavimo darbas neberūpis, kadangi aš esąs "pakeitęs savo pažiūras", virtęs kvilingu, komunizmu ir okupanto talkinin-ku, pats gerias ir kitiems siūlas raudoną rasalą, — tai tokiais įdomiais ir patriotiškai—morališ-kaiki kilniais laikais kolegų Kul-boko charakteristikos gal nereikėtų per skubiai atmeti, nes ji man dabar labai pritinka, kaip šydas, apgaudinėti už save žymiai ir žymiai didesnius patriotus bei, atsiprašant, moralistus.

Po šių ilgų dialogų kai kurios išvados būtų paprastos ir ne per ilgos.

Literatūrinę kritiką turim ir užsienyje. Šiame usnėtame darže dar triūsiasi kelios dešimtys švel-

REZID. TEL. 239-4643
DR. K. G. BALUKAS
Akademija ir moterų ligų
Ginekologinė Chirurģija
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonios pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinus
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 vak. Šeštadieniais 10—3 val. Trečiadienį ligoniat priimami susitar. Ofiso telefonas PR 8-3229 Rez. telefonas WALbrook 5-5074

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Trečiadienį ir penktad. uždaryta
Ofiso telefonas 470-4042 Rezid. tel. WALbrook 5-5048

PLATINKITE "DRAUGĄ".

nių peteliškių ir pikty vabalų. Išeivijos istorijoje dar niekad lietuvių literatūros kritika nebuvo tokia gyva, platokos apimties ir gilesnio gylio, negu arbatiniu šaukštuku pasiektum, kaip dar ligi dabar. Dar niekad lietuvių literatūra ir kritikos raštai apie ją nebuvo prasiskynę platesnių takų į vadinamus "tarptautinius vandenis". Dar niekad neturėjom tiek lietuviškai mokančių ir jaučiančių kritikų, kaip dabar, kurie jau gebėtų patenkinamai pasireikšti kitų kraštų ir kalbų rašytojų, daugiausia angliškai, dar vokiškai, prancūziškai ar ispaniškai (net ir olandiškai!)...

Ar labai vertinga, ar labai

"aukšta" ši mūsų literatūrinė kritika? Jei matuoti didžiųjų, turtin-gų ir laisvų tautų pasiektu lygmeniu, mūsų kritika dar silpnoka, ydinga, dėmėta, raštyjos raidą padengianti tik pablaškytais plėmais, daug ko neaprepianti, nepakankamai turinti rafinuotų specialistų, genialių meno filosofų bei magų. Bet ir užsienio lietuvių literatūros pėntas neapstatytas vien genijais, it telegrafo stulpais. Mūsų kritikos lygmuo visiškai nenusileidžia, pilnai atitinka, gal protarpiams net viršija bendrąjį literatūrinės kūrybos lygmenį. Per metus pasirodo kartais viena, dvi ar trys knygos, (Nukelta į 4 psl.)

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5819, rez. 388-2283
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6969
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NEIŲŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne atliepia, skambinti: MI 3-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akijų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namy — rezid. — Prospect 8-0081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYmpe 2-4156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiadienį ir šeštadienį nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telefonas RE 7-1486 Rezid. telefonas — 389-2919
Perskaite "Draugą", duo-rite ji kitiems pasiskaityti

DR. NINA KRAUCEL KRIAUGELIONAITĖ
ARTSIRIJA IR MOTERŲ LIGŲ
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus akan. binti 471-0225. Valandos pagal au sitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namy 925-7407
Valandos tik pagal susitarimą Trečiadieniais uždaryta

799-3720
IZOLDA M. RADVILA, M.D.
AKIŲ GYDYTOJA
3235 W. VOLLMER
(Kampus 203 St. ir Kedzie Ave.)
Flossmoor, Illinois 60422
Valandos pagal susitarimą.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2889; rez. 448-5547

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 5-4410 Rez. Gitevilių 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurģija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. p. penktad. 10-11 ryto 2-8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 8-1223.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. Treč. ir sekmad. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namy GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. Prospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS (VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namy 636-4850.
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8. penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Draugo XXII romano konkurso jury komisijos lemiamasis posėdis Santa Monicoj, Kalifornijoje, sausio 4 d. rašytojos Alės Rūtos - Arbiens namuose. Iš kairės į dešinę: "Draugo" leidėjų atstovas kun. Petras Činikas, MIC, jury komisijos pirmininkė Alė Rūta, Jurgis Gliuda, jury komisijos sekretorius Juozas Kojelis, Dalia Mackialienė ir Bernardas Brazdžionis.

Romanų konkurso šiemetinis derlius ir premijuotasis

Jury komisijos pirmininkės laiškas "Draugui"

Kai buvome Jūsų pakviesti apsvastyti 22-rojo "Draugo" Romano konkurso derlių ir išrinkti geriausią, sutikome, bet lyg ir nuogastavom, ar ištesės trumpu laiku visus perskaityti ir ar sugebėsime tikrai atskirti grūdus nuo pelų...

Mūsų laimei, buvo atsiųsti penki rankraščiai: ne per daug skaitymo.

Visi Jury komisijos nariai esame išsibarstę po plačias Los Angeles apylinkes; net ir susiskambinti kai kuriems — "long distance". Iš rankų į rankas perlejom rankraščius, reikarčiais susitinkdami šv. Kazimiero parapijos kieme, pasidalindami įspūdžiais (su Juozu Kojeliu telefonu dažnai "panagrinėdavom", kadangi kaimynai, ne "long distance").

Keli losangeliečiai yra pasakę: "Tai ką, vėl Gliuda nuskins laurus?" — Žmonės neskaitė, ar

užmiršo, kad pats Jurgis Gliuda, daug laurų prisikynęs, šiemet yra Jury komisijos sąstata.

Oficialiam posėdžiui susirinkom tik vieną kartą (sausio 4 d. vakare); kadangi mano namuose, tai kolegos ir pagerbė, nutardami pirmininke; sekretoriais vis tampa raštingieji ir stropieji, — taigi, Juozas Kojelis.

Nelabai ilgai tesvarstėm, te diskutavom; ir nuomonės ryškiau nesusikirtė. Sutartinai visi išrinkom apystorį rankraštį, pavadintą "Abraomas ir sūnus", kurį jau beskaitydami tarp savęs minėjom ir grožavomės. Tik pavadinimas vis ant liežuvių painiojosi: "Izaokas ir sūnus", "Abraomas ir sūnus", "Abraomo sūnus Izaokas", — nuolat vienas kitą taisėm, kad ne taip užvadinta. Užtat net ir tarėmės prašyti autorių, kad romano vardą pakeistų, kad iš biblinio pervestų į realesnį, kad an-

gi ir pats romanas sprendžia gana realias šių dienų problemas, nors ir pritaikoma senojo testamento alegorija.

Ir išrinkom geriausią (mūsų nuomone) iš penkių atsiųstųjų romaną, ir paskyrėm premiją, ir su džiaugsmu kėlėm, atidare Miglos slapyvardžio vokelį, šampano tostą už laimėtoją — Aloyzą Baroną...

Bet, jaučiu, lyg tuo mūsų pareiga dar ne visiškai atlikta.

Kas gi tie kiti keturi? Atstumtieji? Ar kiti konkurse dalyvavę rašytojai taip jau ir neverti jokio dėmesio? — Ne, taip nėra.

Atidžiai perskaitėme visus. Ir lieka geras jausmas, kad kas metai vis atsiranda žmonių, paruošusių kūrinius konkursui. Kasmet kas nors mąsto, sielojasi, kuria, atliekamu nuo kitų darbų laiku rašo... Negali būti visi premijuoti, bet kiekvienas rankraštis turi

Vladas Šlaitas

ESU PASAULIO ISTORIJA

Nors esu iš visų silpniausias, tačiau esu iš visų patvariausias. Mano vaikystėj senoviški kedro, qzuolo arba buko baldai seniai sutrūnijo, ir juos pribaižė kandys, taip kad visus juos reikėjo išmesti į krosnį ir ten sudeginti,

arba reikėjo išmesti į laužo krūvą, idant jie, laikui bėgant, iš lėto sudegtų žemės pavimo ugnį. Tik aš vienas, nors ir siūbuoju, bet vis laikausi savo senos tapatybės, vis tebesu Vladislovas (pagal Žemaitkiemio metrikų ištrauką), siurus Stanislovo, Šlaitas.

Visos pasaulio istorijos man priklauso, nes aš esu visų šio pasaulio istorijų kūdikis. O kai išeisiu iš šio pasaulio tai tada kartu su manim išeis ir visos šio pasaulio istorijos,

kurios turėjo daugiau, ar mažiau ką nors bendra su manimi ir su mano gyvenimu.

ESMERALDA SVAJONESE

Sėdžiu senstančių žmonių ložėje. Dažnai atsidūstu ir dažnai nusižiojauju. Mintys, kaip lapai rudensio vėjuje, ūmai užgriūna mane ir prapuola. Vaizdai ir mintys ateina be jokio sąryšio ir be sąryšio dingsta. Ar Esmeraldos ožkutės pėdos dar tebekaukši Paryžiaus katedros vientulystėje? Ir jeigu kaukši tai kas iš to?

reikšmės. Leiskite nors kiek apie juos ir čia užsiminti.

Aš asmeniškai (tyliai) apgalvestavau, kad nebuvo galima skirti dviejų premijų... Būtume, irgi vieningai, paskyrę premiją ir Kurmio slapyvardžiu pasirašytam nedideliui, bet labai glaudžiam ir gražia kalba išdėtam. Tai intelektualinis romanas, istorine tema. Labai įdomiai išrutulota viena liūdnujų viduramžinės istorijos iškarpa; charakteriai stiprūs, psichologiškai. Vietomis gražieji epizodai tokie stiprūs ir graudūs, tokie paraleliški mūsų (išėivių) nostalgijai, kad paguonia ir jausmus priirakina...

Premijuotasis "Abraomas ir

sūnus" daugiausiai nugalėjo tą kitą romaną savo tematika, vykusių dabarties, "degančių" problemų vystymu ir... savotiška giedra; aname istoriniame labai niūrių išgyvenimų grandinė... Žinoma, visi vertinimo komisijos nariai protokole pageidavo, kad tas istorinis būtų irgi kiek galima greičiau išleistas knyga.

Buvo komentuojamas ir Vyties rankraštis. Tai įdomiai apmestas romanas, su pilnakraujais (pradžioje) veikėjais, mažo Lietuvos miestelio panoramą neeiliniais įvykiais. Deja, toliau ir veiksmas, ir veikėjai nukreipiami į dirbtinumą, primygtinai norint kažką įrodyti. Yra net stiprių tik-

Nes jeigu ji, Esmeralda, būtų gyvenusi, tai dabar jina būtų pasenusi, kaip egiptietiškos mumijos Britų muziejuje. Sėdžiu ir žiojauju, o gyvenimas bėga ir smulkučiai ožkutės žingsniai kaukši svajonėse. O Esmeralda! Kokie grakštūs ir smulkūs žingsniai Hugo svajonėse. Reikia keltis. Užkaisti vandenį. Ir išgerti dar vieną stiprų kavos puodelį.

DEBESU NELINKSMUMAS

Skaitau užrašus, skaitau kitų meilės istorijas, ir randu, kad mano gyvenime niekada nėra buvę nei meilės, nei meilės istorijos. Buvo debesy. Buvo mergaitės. Bet paliko tiktai debesų ir rudens nelinksmumas.

PASKUTINIS LAPAS

Mielai Bičiuli poeti Julijai Svabaitei-Gylienei

Kai paskutinis lapas nukrito, tada jau nieko daugiau nebeliko kaip tik išeiti į rudensio sodus ir su rudensio lapais pažiam atsigulti po medžiais. Jeigu kas nors gera yra buvę mano gyvenime ir jeigu kas nors gera yra buvę mano eilėraščiuose, tai tada ir mano eilėraščiai pasiliks lietuviškoje poezijoje; bet jeigu nieko gera nėra buvę mano gyvenime ir tuo pačiu nieko gera nėra buvę mano eilėraščiuose, tai tada ir po mano mirties pasiliks viskas taip lyg manęs niekad nebūtų buvę, ir lyg aš niekad nebūčiau rašęs eilėraščių. Kai paskutinis lapas nukrito, tada išėjau į pageltusį rudensio sodą ir pasakiau sau pačiam: Daugiau eilėraščių aš jau neberašysiu.

Gražiausias pasaulio skenduolis

Gabriel Garcia Marquez

Pirmieji vaikai, pamatę tamsų ir paslaptingą iškilimą, kuris jūra artėjo į krantą, įsivaizdavo jį esant priešo laivui. Paskui, pamatė, kad jisai neturėjo iškeltų vėliavų, nei stiebo su rejomis, ir jį palaikė banginiu. Tačiau, kai buvo atvilktas į paplūdimį ir apvalytas nuo jūros dumblių kėryno, medžių pluošto, žuvų kaulų ir kitokių skendimo likučių, kuriuos turėjo užsikroves ant savęs, tik tada buvo įsitikinta, jog čia esama paskenduolio.

Su juo vaikai žaidė visą pavakare, užkasdami ir vėl atkasdami iš smėlio, kai kažkas pripuolamai juos pamatė ir ant kojų sukėlė visą kaimą. Vyras, atnešęs jį ligi artimiausio namų, pastebėjo, kad šisai svėrė daugiau už visus jiem žinomus mirusiuosius, beveik tiek, kiek arklys, ir galvojo, jog gal pernelyg ilgai išbuvo jūroje, ir vanduo bus išskverbęs į jo kaulus. Kai skenduolį patiesė

ant žemės, pamatė, jog jis buvo daug didesnis už visus vyrus, nes vos tilpo kambaryje, vėl galvojo, gal būt koks sugebėjimas augti numirus, buvo įprastas kai kuriems paskenduoliam. Šis turėjo jūros kvapį ir vien išvaizda leido spėti, jog tai buvo žmogiškos būtybės lavonas, nors jo oda buvo apsidengus žuvies šarvais ir purvu.

Nereikėjo valyti veido tam, kad įsitikintų, jog tai buvo svetimas numirėlis. Kaime tebuvo dvidešimt lentinių namų, su akmeninėmis, be gėlių kiemais, išmėtytų vieno dykuminto iškyšulio gale. Žemės buvo taip maža, kad motinos visad bijodavo, jog vėjas nenusi-neštų jų vaikų, ir tą nedaugelį mirusiųjų, kuriuos metai pasiimdavo, reikėdavo nublokšti į uolynų prarajas. Tačiau jūra buvo romi ir dosni, ir visi vyrai sutilpdavo septyniuose valtyse. Tad, radus paskenduolį, jiem užteko žvilgterėti vienim į kitus ir žinoti, kad visi

ligi vieno buvo kartu.

Tą naktį niekas neišėjo į jūrą žvejoti. Tuo tarpu, kai vyrai tikrino, ar netruksta kurio kaimyniniuose kaimuose, moterys pasiliko šarvoti paskenduolio. Prožirinėm kempinėm nuvalė nuo jo purvą, atraizgė iš plaukų povandeninius dumblius ir nusiriegimino geležte nugramdė žuvinis šarvus. Taip betriūsdamos, pastebėjo, kad ant jo susikaupusi augmenija buvo iš tolimų okeanų ir gilių vandens, kad iš jo drabužių buvo belikę vieni skarmalai, lyg būtų plaukiojęs koralų labirintuose. Taip pat pastebėjo, kad mirtį pergyveno išdidžiai, nes neturėjo vienišos kitų jūros skenduolių išvaizdos, nei, juo labiau, šlykštaus ir vargingo upinių skenduolių išvaizdos. Bet tik baigusios jį apšvarinti, įsisamonino, kokios rūšies vyro jo būta, ir tada paliko be žado. Ne vien tik buvo pats aukščiausias, pats stipriausias, pats vyriausias ir geriausiai sumontuotas, kokį kada buvo mačiusios, bet ir, matant jį tokį, jis netilpo jų vaizduotėje.

Kaime nerado pakankamai didelės lovos jam paguldyti, nei pakankamai stipraus stalo jo būdynėms. Jam buvo per trumpos didžiausių ilgakojų vyrų išieginės kelnės ir sekmadieniniai apkūniausi vyrų marškiniai bei plačiapadžių batai. Sužavėtos jo neproporciningumu ir jo gražumu, moterys tada ryžosi jam pasiūti kelnės iš didelio burinės drobės gabalo ir plono audeklo marškinius, kad galėtų kaip reikiant tėti savo mirtį. Kol ratu susėdusios siuvo, tarp dygsnio ir dygsnio dirtelėdamos į lavoną, jom atrodė, kad vėjas nie-

kad nebuvo toks atkaklus, ir Karibų jūra niekad nebuvo tokia nerimo pilna kaip tą naktį, ir moterys manė, kad tie pakitimai turi ką nors bendro su velioniu. Galvojo, kad jei šis

G. Garcia Marquez, kolumbiečių rašytojas, išgarsėjo visam Ispaniškam pasauliui ir svetur su 1967 m. pasirodžiusiu savo romanu "Šimtas metų vienatvės", kurį kritikai laiko komišku romanu šedevru ir vienu geriausių mūsų laiku Lotynų Amerikoje. Šis romanas 1969 m. Prancūzijoje laimėjo geriausios užsieninės knygos premija, o Italijoje — Chianciano premija. 1972 m. G. M. gavo už jį "Book Abroad" 10.000 d. premiją.

Šis romanas jau yra išverstas į 19 kalbų ir buvo išleistas 23 šalyse (taip pat ir Lietuvoje). Ispaniškose 21 leidime jo parduota vienas milijonas egz.

G. G. M. novelėse, panašiai kaip ir romane, jo magiška vaizduotė, perspindama su tikrove, ieško naujų pasaulių.

puikus vyras būtų gyvenęs kaime, jo namai būtų turėję platesnes duris, aukštesnį stogą ir atsparesnį grindis ir jo lovos rėmai būtų iš storų lentų, geležiniais varžtais priveržti, ir jo žmona būtų pati laimingiausia. Dar galvojo, kad būtų turėjęs tokią galią, jog būtų iš jūros traukęs žuvis vien vardais įs pašaukdamas, būtų taip atkakliai dirbęs, kad būtų iš pačių sausiausių akmenų išskėlęs šaltinius ir uolas nusėjęs gelėmis. Slaptomis jį lygino su savo vyrais, galvodamos, kad jie nebūtų sugebėję per visą gyvenimą padaryti to, ką šis būtų įstengęs atlikti per vieną naktį, ir baigė savo širdies gilumoje jais pasibaurėdamos, kaip apgailėtinom ir grasiom žemės būtybėm. Klajojo savo vaizduotės labirintuose, kai seniausia iš moterų, kuri, kaip seniausia, žiūrėjusi į paskenduolį su didesne užuojauta nei aistra, atsiduso:

— Atrodo, lyg vadintųsi Steponu.

Buvo tiesa. Daugumai užteko dar kartą pažiūrėti, kad suprastų, jog jisai ir negalėjo turėti kitokio vardo. Labiausiai užsispyrusios, kurios buvo jauniausios, laikėsi illuzijos, kad jis aprenktas ir paguldintas tarp gėlių, ir apautas lakuotais batais, galėjo būti vadinamas Ljautaru. Tačiau tai buvo tuščia illuzija. Drobė pasirodė per trumpa, kelnės netinkamai sukirtos ir dar blogiau susiūtos, paliko siauros, o jo širdies slaptos jėgos išplėsdavo marškinių sagas. Po vidurnakčio aptilo vėjo staugimas, ir jūra krito į trečiadienio snaudulį. Tyla pribaižė paskutines abejones: jis buvo

(Nukelta į 4 pusl.)

Nuotrauka Aldonos Zailskaitės

Gražiausias pasaulio skenduolis

(Atkelta iš 3 psl.)

Saeponas. Moterys, jį aprenkusios, tos, kurios jį sušukavo, tos, kurios nupiaustė jo nagus ir išgramdė barzdą, negalėjo sulaikyti gailėsio virpulio, kai reikėjo ryžtis jį palikti gulėti ant aslos. Tik tada jos suprato, kaip jis turėjo būti nelaimingas su tuo savo milžinišku kūnu, nes ir po jo mirties jis jam kliudė. Jį matė gyvenime pasmerktą eiti susilenkus pro duris, susižeidžiant galvą nuo skersinių, svečiuose stovint ir nežinant, ką daryti su savo gležnom ir rožinėm, kaip jūros jaučio, rąkom, tuo tarpu kai namų šeimininkė ieškojo pačios patvariausios kėdės ir, alpama iš baimės, maldavo Steponą malonėti čia atsisėsti, ir jis, atsisėmęs į sieną, besišypsodamas, sakė: davo: ponis nesirūpink, taip man patogu būti, su kulnais sulindusiais į gyvą kūną ir nugara iškamuota nuo tiekios kartojimų visuose svečiavimuose, ponis nesirūpink, taip man patinka, nes nenoriu išgyventi gėdos, jei po manim subyrėtų kėdė; ir gal niekad nežinojo, kad tie, kurie jam sakėdavo, Steponai dar neišėję, bent palauk ligi užvirs kava, buvo tie patys, kurie vėliau šnabždėjo, kad va, jau išėjo didysis kvaiša, kaip gerai, kad jau išsinešdino tas kvaišas gražuolis. Taip galvojo moterys, stovėjusios prieais lavoną, dar nepradėjus žvisti. Vėliau, kai skeptaitė pridengė jo veidą, kad šviesa jo nevalgintų, jį matė taip galutinai mirusį, tokį bejėgį, taip panašų į jų vyrus, kad jų širdyse prasivėrė plyšiai ir pasipylė pirmos ašaros. Viena pačių jauniausių pradėjo raudoti. Kitos, pačios save paskatindamos, nuo atodūsių perėjo į aimanas, ir juo daugiau raudėjo, juo didesnį jautė norą verkti, nes paskenduolis joms kas kartą darėsi vis labiau Steponas taip, kad jį apraudojo kaip labiausiai apleistą žemėje žmogų, romiausią ir paslaugiausią, tą vargšą Steponą. Tad, kai vyrai sugrįžo su žinia, kad paskenduolis taip pat nebuvo ir iš aplinkinių kaimų, jos pajuto tarp ašarų tuščią džiaugsmą.

— Palaimintas Dievas! — atsiduso — Jis mūsų!

Vyrai galvojo, kad tas maivymasis tebuvo tik moteriškas lengvabūdiškumas. Per vargus nuo kankinančių vakarykščių patikrinimų, vienintelis jų noras buvo vieną kartą ant visados nusikratyti įsibrovėlių pirmiau negu tos bevėjės ir sausos dienos karšta saulė išliupsnos. Improvizavo iš stiebų ir būrių liukučių rankinius neštuvus ir juos stipriai apraišėjo, kad atlaikytų kūno svorį, nešant ligi stačių uolienu. Norėjo prie kulkšnių prirakinti dar ir priekinio laivo inkarą, kad be kliūčių nuskestų giliausioje jūroje, kur žuvis yra aklos ir kur narai miršta iš ilgesio, kad piktos srovės jo nesugrąžintų į pakrantę, kaip buvo atsitikę su kitais kūnais. Tačiau juo labiau skubėjo, juo daugiau ką išsigalvodavo moterys, kad užgaistų laiką. Jos bidzeno kaip išgasdintos vištos, kapnodamos iš skrynų jūrinius amuletus, vienos kliudydamos čia, nes norėjo paskenduoliui užkabinti gero vėjo škaplerius, kitos trukdydamos ten, besistengdamos prisiegti orientavimosi apyrankę ir, galiausiai, po tiekios, moteriškos, pasitrauk iš čia, stokis ten, kur nekludytum, žiūrėk, beveik mane verti ant lavono, pasižiūšę vyrai ėmė įtarinėti ir pradėjo mūrmėti kam, girdi, tiek didžiojo altoriaus pagraženį, tam svetimšaliui, nes, nepaisant daugybės galtonų ir šlaksinių, kuriais bus apkrautas, vis vien rykliai jį sukratys, tačiau jos vis tebekabinėjo savo menikavertes relikvijas, atnešdamos, perkeldindamos, suklupdamos, tuo tarpu kai joms atodūsiams nutekėdavo tai, kas nenutekėjo su ašarom, taip kad vyrai baigė plepėti apie anksčiau įvykusį panašų sėmęsi dėl vilnių atnešto skenduolio, niekam nepriklausančio ne-

gyvėlio, išmatų dešros. Viena moteris, ižeista tokio tingumo, nutraukė skeptaitę nuo lavono veido, ir tada taip pat ir vyrai paliko be žado.

Tai buvo Steponas. Nereikėjo pakartoti, kad jį atpažintų. Jei jiems būtų pasakęs sir Walter Raleigh, gal netgi ir jiems būtų užimponavęs su savo svetimšališku tarimu, su savo papūga ant peties, su savo muškietu žmogėdrom šaudyti, tačiau Steponas, tegalėjo būti vienintelis pasaulyje, ir čia buvo pamėstas kaip žuvis, be batų, su kūdikio kelnėm ir tais suakmenėjusiais nagais, kuriuos tebūvo galima tik peiliu apipiaustyti. Užteko nuimti nuo jo veido skeptaitę, kad pamatytum, jog buvo susigėdinęs, kad nebuvo kaltas, jog yra toks didelis, nei kad toks sunkus, nei kad toks gražus, ir jei būtų žinojęs, kad taip atsitiks, būtų pasieškojęs kuklesnės vietos nukęsti; rimtai, aš pats būčiau pasirišęs prie kaklo galeono inkarą ir būčiau nusivirdulaves kaip tas, kuris nenori būti nusviestas į uolas, kad dabar nekludytų su tuo trečiadienio numerėliu, kaip tamstos sakote, kad nieko nepapiktinčiau su ta šlykštyne dešra, kuri nieko bendra neturi su manim. Buvo tokia tiesa jo laikysenoje, kad netgi labiausia įtaringi vyrai, tie, kurie jautė menkųjų jūros naktų kartėlį, bijodami, kad jų žmonos pavargs besapnuodamos juos ir pradės sapnuoti paskenduolius, netgi tie, ir kiti, žiauresni, suvirpėjo ligi kaulų smegenų nuo to Stepono nuosirdumo.

Ir tokiu tai būdu suruošė atklydusiam paskenduoliui iškilmingiausias laidotuves, kokiais begalima įsivaizduoti. Kai kurios moterys, nuėjusios į artimiausius kaimus paieškoti gelių, sugrįžo su kitom, nepatikėjusiom tuo, kas jom buvo pasakojama, ir tos nuėjo parnešti daugiau gelių, kai pamatė paskenduolį, ir dar tiek žmonių prigužėjo, kad vos begalima buvo judėti. Paskutinę valandą jiems buvo skaudu vandenims sugrąžinti našlaitį, tad iš pačių geriausiųjų jam išrinko tėvą ir motiną, o kiti tapo jam broliais, dėdėm ir pusbroliais, taip kad per jį visi kaimo gyventojai tarpusavy susigiminiavo. Kai kurie jūreiviai, iš tolo išgirdę raudas, prarado krypties tikrumą, ir buvo patirta apie vieną, kuris prisirišdino prie laivo didžiojo stiebo, prisimindamas senovės pasakas apie sirenas. Kol ginčijosi dėl garbės jį nešti ant pečių stačia uolų atlaite, vyrai ir moterys pirmą kartą įsišamoniavo savo gatvių niūrumą, savo kiemų sausumą, savo svaionių siaurumą, akivaizdoje jų paskenduolio žerėjimo ir grožio. Jį palėido be inkaro, kad grįžtu, jei panorės, ir kada panorės, ir visi sulaukė alsavimą per amžių dalelytę, kurią užtruko kūno kritimas į bedugnę. Neturėjo reikalo pažiūrėti vieni į kitus, kad suprastų, jog jau nebebuvo pilnutiniai, nei kada vėl tokiais bebūs. Tačiau taip pat žinojo, kad nuo dabar visa bus skirtinga, kad jų namai turės platesnes duris, aukštesnius stogus, stipresnes grindis, kad Stepono prisiminimas galėtų visur vaikščioti, nesusidurdamas su skersiniais, ir kad ateityje niekas neišdrįs šnabždėti, kad jau mirė didysis kvaišas, kaip gaila, jau mirė gražusis kvaiša, nes jie nudažys namų fasadus linksmiais dažais, kad įamžintų Stepono atminimą, ir nusilauš stuburkaulį, akmenyse bekasdami šaltinius ir uolynuose besėdami gėles, kad būsimųjų metų aušrose didžiųjų laivų keleiviai atsibustų dūsaudami nuo aukštosios jūros sodų kvapties, ir kapitonas turėtų nulipti nuo savo tilto iškilmingoje uniformoje, su savo astraliabija, savo šiaurės žvaigždė ir savo karinių medalių eile, ir, rodydamas i rožių tarpekį Karibų jūros horizonte, keturiolika kalbų pasakyti. Žiūrėkite ten, kur vėjas dabar toks švelnus, kad lieka miegoti po lovom, ten, kur saulė taip žėri, kad saulėgrąžos nežino kur pasisukti, taip, ten, niūkos Stepono kaimas.

Išvertė P. Gaučys

Balsas iš tų, kurių „nėra“

(Atkelta iš 2 psl.)

kurios gal išliks lietuvių literatūroje. Laikraščiuose ir žurnaluose kasmet pasirodo visai neblogų literatūrinių essay ar kritikos prošvaisčių, iš kurių du ar trys galbūt taip pat galėtų likti nenuspiriamas grumstas mūsų kultūrinės raidos kelyje.

Gera kritika padeda augti literatūrai. Bet sunku ištarpti gerai kritikai ant menkos literatūros pagrindo. Stambūs kūrybiniai šedevrai sąžiningam kritikui visada bus didelė paguoda, įkvėpimas ir paskatinimas kilti. O silpni, diletantiški veikalai kliudo ir jam augti ar aplamai įdomiau pasireikšti, tik liūdina, ar net pykina. Gerai parašytas kritikos darbas nėra tik „kritikavimas“. Jis pats virsta meno kūryna. Taip pat ne visada teisinga yra senas anekdotas, kad kritikuoti (t. y. vertinti) sugeba tik tas, kas pats negali nieko sukurti. Mūsų rašytojai gal geriau piktuoju nesityciotų iš kritikų bei „recenzentų“, tuo labiau neneigtų aplamai mūsų kritikos buvimo. Jei kritika panaudotų lygmenį ir reikalavimų standartą, kuris dabar normaliai tarpsta ir kultivuojamas anglų, prancūzų ar amerikiečių kūrybiniuose procesuose ir jų padariniuose, tai tuomet mūsų kritikai turėtų pagrindo skustis, jog kritika juos žudo. Tikrai tikrai (kaip sakydavo J. Krūminas) —

tada nedaug gyvų kūrinių bepaliktų. Tad vėčiau būkim realistai, blaivūs, pakentėkim, nesaukim vilkų iš miško.

Jokia nepalanki ar nekompetentinga kritika, tuo labiau kritikos „nebuvinimas“ dar nenužudė nė vieno vertingo literatūros kūrinio, po žemėm nepakasė nė vieno tikro šedevro (nors dažnokas rašytojas skundėsi, kad kritika jo darbus sumaišė su žemėm). Atmesti ar kritikų nesuprasti veikalai netrukus ar vėliau išneria aukštyn ir lieka, kaip pvz. Balio Sruogos „Milžino paunksmė“. Arba kadaise „Keturi Vėjai“ Lietuvoje, kurie visuomenės ir kritikų buvo pasitiktai su baisiausiais pasmerkimais, pasipiktinimais ir keiksmazodžiais, o vėliau buvo visuotinai pripažinti, kaip aplamai sveikas, pozityvus inasas mūsų literatūrai sumoderninti, šviežiam vėjui papūsti, poezijos formų raidoje paspartinti naują ir būtiną šuolį, tik dar per silpnai, per nepatvariai.

Šia proga taikos ir ramybės labui neminėsiu konkrečių pavyzdžių, kur šališka, grubiai neobjektyvi, dėl kurių nors sumetimų be galo liaupsinanti kritika tūla rašytoją ar jo veikalą, it meteorą, išauna padangėn trumpam laikui ar vienam dešimtmėčiui. Bet jeigu tai buvo tik propagandos raketa, ji sudega ir viskas neatlaimai dingsta užuomaršos nebū-

tyje.

Kaip literatūra, taip ir kritika yra įvairi, sudėtinga, polifoninė. Abiem užtenka vietos moderniam pasaulyje. Abi labai reikalingos, kaip vanduo dykumų keleiui. Absurdas būtų vaikiški vieną kitos ignoravimai, nušipusių mitų ir legendų kartojimai ar ginčas per tvorą: aš gyva, aš esu, o tavęs nėra, nėra ir dar karta nėra...

• Baigsiu balsu, kurio „nėra“, keliais žodžiais apie „nėra“ litanią.

Mes dažnas vis mėginam, ir kai kada dar sėkmingai, laikytis už luotų didžiai audringoje jūroje. Bet daug kas slysta, išslysta ir vis ko nors jau nebėra.

Tik atidžiau paklausykite, kaip skardenasi mūsų gyvenimas, ypač jo elitas, ypač kaip sparčiai veisiasi, it vėžio ląstelės, mūsų naikinimosi specialistai.

Aš girdžiu, kaip vis daugiau ir daugiau ko nors nebėra ar ko niekad nebuvo. Štai jau nėra literatūrinės kritikos užsienyje. Be abejo, nėra ir niekad nebuvo vienybės. Nėra Lietuvos vadavimo šamios doktrinos, ir tikrų vaduotojų stoka. Jei tik pasiklausai kokio ginčo požiūriuose į tautos kamieno reikalus ir išveijos santykius su anapus likusiais, tai rodos tarp mūsų jau nė pusės dorų žmonių nebeliko. Kai iš tėvy-

nės čia atvykusį kuo nors vertin- gai meniškai prasitiepęs lietuvi, greičiausia gerą ir gražų, tik nelaimingą žmogų laikraščiai, kiti tautiečiai ima spiaudyti ir niekinti, prieš įnagių ir piktadarių laikyti, tai atrodo, kad jau ir tenai nebeliks padorių lietuvių. Ko gero, gal ir mūsų garbingos tautos greit nebebus. Ir Lietuvos tokiem nebebus.

Man tie visi dalykai dar yra. Juos girdžiu ir matau—ir ilgiuos. Nors ir įrikuotas į gretas tų, kurių „nėra“, aš čia rizikavau prabilti nebesančių vardu gal jų didžiam nustebimui ir gal ne vieno pasipiktinimui.

— Deja, labai gaila, bet mes dar esam ir kurį laiką dar čia pabūsim. Tegu ir be vienybės. Pabūs dar ir literatūros kritika, ir politika, ir rezistencija, kaip ir visa dekadencija. Yra išeivija ir dar yra lietuvių tauta. Ir dar nežuvo paskutinis doras, tasai svetimųjų ir savųjų spiaudomas lietuvis. Tik laimės tikrai nėra.

ILGEJA ŽMOGAUS AMŽIUS

Amerikos medikų sąjunga skelbia, kad šiuo metu gimstantis kūdikis JAV-se gali tikėtis gyventi 22 metais ilgiau negu jo senelis. Nuo 1900 metų šiame krašte žmogaus amžiaus vidurkis padidėjo 44.5 procento ir dabar naujagimis gali tikėtis sulaukti 71 m. amžiaus. Dabar svarbiausioji mirties priežastis yra širdies ligos, nuo kurių iš 100,000 amerikiečių kasmet miršta 358.4. Antrą vietą gyvybei pavojumui užima vėžio liga, kuri iš 100,000 JAV žmonių į kapus nuvaro per metus 160.9.

CHOOSE FROM

6% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5^{3/4}% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5^{1/4}% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly
PASSBOOK SAVINGS
ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY
PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
- On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

Kai jaunimas vaidins, o žiūrės visi

Pokalbis su spektaklio režisiere Živilė Numgaudaite

Kai išeivijos kultūrinio gyvenimo bruzdėjimas įsijungia ir mūsų čionykščio jaunimo širdys bei rankos, mes visada labai džiaugiamės. Jaunų žmonių puoselėjamos kultūrinės veiklos apraiškos ir yra pats tikrasis laidas, kad mes čia dar esame ir būsimе dvasine prasme gyvi. Kiekvieną, pradędant pirmuosius žingsnius grožinėje literatūroje, mene, muzikoje, teatre, visuomenė ir spauda pasitinka išskėstomis rankomis, kartais net per daug nugirdama, kartais nenutylėdama ir kritiško žodžio. Tik jaunieji, visų giriami, tegu patys savęs nepervertina, o pakritikuoti, tegu rankų beviltiškai nenuleidžia, tegu išdrįsta eiti tuo ne tik rožėmis, bet ir erškėčiais klotu keliu, kuriu visada atakliai eidavo patys didieji menininkai.

Chicagoje tokio, prasmingai apsiįjungusio jaunimo būrelis jau keleri metai egzistuoja Lietuvių Bendruomenės Kultūros fondo globojamoje Dramos studijoje. O šiemet ir tos studijos vadovė yra jauna teatro entuziastė Živilė Numgaudaite. Jai režisuojant, Studija š. m. vasario 3 ir 4 d. Jaunimo centre stato Antano Skėmos "Trys apie traukinį". Šia proga čia ir užkalbiname spektaklio režisierę Živilę Numgaudaite.

— Ar artėjantis Jūsų Dramos studijos spektaklis gimė kaip praktinių pamokų dalis, tik paskui sugalvojant visą tai parodyti ir publikai, ar sąmoningai nuo pat pradžios buvo repetuojama ir rengiamasi viešam vaidinimui?

— Kaip jau žinote, Lietuvių Bendruomenės Dramos studija jau veikia keleri metai. Studijos pagrindinis tikslas yra jaunimą, kuris domisi teatro menu, supažindinti su vaidybos technika ir taisyklėmis, bei scenos paruošimu. Aš su Studija pradėjau dirbti 1971 metų rudenį. Su tų metų studentų grupe, žiemos metu, mes mokėmės grynai vaidybos ir scenos technikos. Jau pavasarį, pradėjome galvoti apie kokio veikalo pastatymą, norėdami pasirodyti su savo darbu ir mūsų visuomenei. Deja, nežiūrint vien egzaminų meto, prisidėję Jaunimo kongreso ir Šokių šventės ruošimo rūpesčiai ir darbai palietė ir mūsų studiją, kurios daugumas vaidintojų priklausė tuo pačiu metu ir kitoms grupėms ar organizacijoms ir reikėjo joms savo laiką skirti. Taip mes savo užsimonimų tada turėjome atsisakyti.

Su šių metų grupe, kad neįvyktų vėl ko nors panašaus, pradėjome mokytis ir kartu studijuoti nutartą vaidinti veiklą tuo pačiu metu. Šių metų grupė yra iš jaunesnių vaidintojų ir visiškai nauja.

— Kodėl spektakliui pasirinkta Antano Skėmos, o ne kurio kito kūryba?

— Kai ieškojome vaidinimo, kuris mūsų sąlygose geriausiai tiktų ir būtų įdomus vaidinti, studijavome ne tik lietuviškus Landsbergio, Kairio, Ostrausko ir kitų veikalus; bet ir šekspyrinių ir klasikinę graikiškų dramų vertimus. Apisitojome prie Skėmos, kadangi tiek studentams, kurie buvo jo vaidinimus skaitę, tiek ir man pačiai jo veiklai patinka savo problemomis ir stiliumi, yra įdomūs, veikia jausmus.

— Kodėl pasirinkta ne kuri nors Skėmos drama iš jo "Raštų" antrojo tomo, bet jo pirmojo beletristikos tomo vienas skyrelis?

— Nutarę statyti Skėmos veiklą, susidūrėme su didele problema. Šiais metais Dramos studiją lanko žymiai daugiau mergaičių negu berniukų, o norint visus vaidintojus išvesti į sceną, reikia turėti veiklą, kuriame kiekvienas daugiau ar mažiau galėtų pasireikšti — pasirinkome "Trys apie traukinį", kuris tam reikalui mums geriausiai tiko. Skėmos "Raštų" antro tomo vaidinimai mums netiko, nes arba jie turėjo per daug vyriškų rolių, arba kiti per mažai moteriškų.

— A. Skėmos "Raštų" pirmojo tomo skyriuje, pavadintame "Trys apie traukinį", tik trečioji jo dalis ("Šventoji Inga") parašyta dramine forma, kiti du skyriai ("Caro vagonas" ir "Alter Postweg Nr. 16") yra įprasto beletristinio sukirpimo. Tad ar vaidinate tik "Šventąją Ingą", ar inscenizuojat ir pirmųjų dviejų skyrių beletristiką? Kaip visa tai sulydote vienumon?

— Vaidiname "Šventąją Ingą" inscenizuotą kartu su pirmųjų dviejų skyrių "Caro vagonas" ir "Alter Postweg Nr. 16" beletristika. Diskutuojuant "Šventąją Ingą", pasirodė, kad tai per trumpas veiklas ir mažai veiklų tegalėtų jame pasirodyti. Vienai iš studentų pasiūlius inscenizuoti ir tuos du beletristinius skyrelius, mes pritarėme ir, visi kartu skaitydami, radome jiems ir dramatinę formą.

Daug kartų, dramos struktūrinė forma būna surišta su universalinėmis mitologijos formomis. "Mito branduolys susideda iš trijų dalių — atskyrimas, atskleidimas ir sugrįžimas... ir mite pavaižduoti klausimai ir sprendimai liečia visą žmonių" (pagal Joseph Campbell). Skėmos "Trys apie traukinį" kaip tik apima tą branduolį: pirmas veiksmas yra Igno atskyrimas nuo jaunystės gražių sapnų, antras veiksmas yra Igno gyvenimo paslapties atskleidimas, kuriame po vargingų ieškojimų pagaliau išryškėja jo subrandimas, trečiam veiksmo Igno sutinka savo nepasiekiamąją Ingą, ir Igno idealistinė dvasia atgyja.

— Ar Jūs Patį ir Jūsų vadovaujama jaunimo dramų studija turi kokių nors pastatyminių naujų planų ir po šio Skėmos spektaklio?

— Dramos studija veiks ir toliau, jeigu tik jaunieji vaidintojai ją lankys ir geros nuotaikos neprarastų. Dabar pereisime daugiau vėl prie vaidybos pamokų ir scenos technikos pažinimo. Kol kas naujų pastatymų neplanuotom, bet vėliau kada nors, tur būt, neišsėsim ir vėl nepasirodė.

— Tuo pačiu metu režisuojate ir operos "La Bohemos" pastatymą? Kaip suspėjate ir čia ir ten? Kas palenkė Jūs aplamai scenos studijoms? Ko linktumėte mūsų lietuviškosios scenos atečiai?

— Nėra labai patogų, kad šie du pastatymai taip susikryžavo, bet kartais išeina ne taip, kaip norėtum — ką padarysi. Mielai norėčiau turėti daugiau laiko, nes tas, kurį dabar turiu, norams ir užmojams yra per trumpas.

Aš nuo mažų dienų domėjau-si teatru. Dramoje radau žmogaus geriausias ir blogiausias ypatybes, išstudijuotas ir išanalizuotas... Drama sujūdina mintis ir jausmus ir, kas man ypatingai prie širdies, palaiko žmogaus kil-

Živilė Numgaudaite

Nuotr. V. Noreikos

„Baltijos“ vokalinis kvintetas

VLADAS JAKUBENAS

Praėjusį šeštadienį sausio 20 d., ir sekmadienį, sausio 21 d. Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje, Chicago, įvyko muzikos — literatūros vakaras, kuriame mūsų publikai buvo pristatytas Vakarų Vokietijoje susikūrus "Baltijos" vokalinis kvintetas: penki balsingi vyrai, jų vienas — miklus akordeonistas.

Penki kvinteto dalyviai yra gerai susidainavę, švarios intonacijos ir tikslaus ritmo. Toks ansamblis teikia gan plačių koncertinių galimybių, kurie kol kas, kaip atrodo, nėra pilnai išnaudoti. Su negausiomis išimtimis, sklandžiai atliktos dainelės gali būti klasifikuotos į valso-polkos maršo rūšis, gan primityviai harmonizuotos ir aranžuotos. Per visą programą iki pat paskutiniųjų numerių nebuvo jokio lyrinio epizodo; programos gale buvo pateikta keletas įdomesnės muzikos kūrinių, buvo keletas spalvingų lyrinio efektų, kaip a capella "pianissimo", išlygin-tas "crescendo" ir pan. Tai parodo, kad kvintetas turi gražių techninių ir vokalių galimybių.

"Baltijai" būtų reikalingas geras muzikos vadovas repertuaro parinkimo ir aranžavimo srityje. Lietuviškas nacionalinis pradas irgi galėtų būti daugiau išreikštas, nors sunku reikalausti, kad jis vyrautų. Liaudies dainos galėtų įnešti lyrinio prado, kuris ir pramoginėje muzikoje reikalingas, nuotaikų paivairinimui. Pažymėtina, kad "Baltijos" kvintetas nenaudoja naujoviškesnės "tango — fokstroto — rock'n roll" melodijų ir harmonijų

numą, jo kūrybingumą, jo visuotinumą.

Mūsų scenos atečiai būtų galima daug ko palinkėti, bet šiuo metu aš tik norėčiau kviesti jaunimą daugiau domėtis vaidybos menu ir naudotis tomis palankiomis sąlygomis, kurias mūsų Lietuvių Bendruomenė duoda.

Taip pat šia proga linkiu, kad ir visuomenė tam pritartų ir savo apsilankymu vaidiniman tai įrodytų.

schemos, o remiasi įprastiniu daugiausiai vokiškos kilmės lengvų operetinių ar šokių melodijų lebiu. Tokios melodijos Lietuvoje buvo plačiai dainuojamos mūsų studentijos, jos dalinai nuėjo ir į kaimą, tuo pačiu "susilietuvindamos". Klausytojams tai skamba "jaukia — lietuviškai" ir, suprantama, didina kvinteto pasisekimą.

Savo dabartiniame pavidale "Baltijos" repertuaras yra visai tvarkoje, kaip šokių palyda, arba baliuje, kaip įterptas pavairinimas. Koncertuojant didelėje salėje, o ypač prieš gausią ir kiek išlepto skonio Chicagos koloniją, yra laukiama daugiau. Sprendžiant pagal paskutinius programos numerius, "Baltija" yra visiškai pajėgi ir tai pateikti. Šiaipgi plati "valso — polkos — maršo" sekmė, neatsikieta kontrastais, veikė gana monotoniškai.

Vis dėlto yra džiugu, kad Vak. Vokietijoje galėjo susiburti ir iškilti toks kvintetas; jo dalyvių darbo sąlygos nėra lengvos; kaip girdėti, jie negyvena visi tame pačiame mieste. Palinkėjime "Baltijos" nariams, jei bus sąlyga, įnešti daugiau spalvingumo ir įvairumo į koncertinius tikslams vartojamą repertuarą. Jeigu tai nebūvy įvykdoma — ir toliau įnešti įvairumo į Vak. Vokietijos ir kitų lietuviškų kolonijų parengimus.

Kai kurie numeriai buvo lydimi Korp! Neo — Lithuania šokių orkestrėlio: akordeono ir gitaros (abu elektroniška sustiprinti), mušamųjų ir fortepijono. "Baltijos" koncertiniai numeriai ejo pakaitomis su mūsų žinomo rašytojo A. Gustaičio humoristinių kūrinių skaitymu; tai itin gambiai atliko pats autorius. Tiek "Baltija", tiek A. Gustaitis buvo šiltai priimti mūsų publikos, kurios buvo prisirinkus beveik pilna salė.

G E L Ė S
vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELYNYSIA
445 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Filmų įvairumai

Išeivių svajonių saga

STASE SEMENIENĖ

"The Emigrants" nėra filmas apie ateivius ("Naująjį Pasaulį", kaip paprastai mums dažnai buvo kalama į galvą, apie tas pavargusias ir besivagiančias mases į Ameriką, apie tą "tirpdinantį puodą" ir panašiai. Visiškai ne. Filme švediškai pasakojama (angliski parašai, labai paprastai apie Europos (Švedijos) kaimiečius, patekusius į tikrai nepavydėtiną padėtį. Jų žemė yra varginga, o derlius dar menkesnis. Bet kokios pastangos baigiasi tik dar gilesniu bridimu į skolas, o socialinė sistema neleidžia jiems pagerinti savo būklės. Pagaliau jie prieina vienos išvados: vykti į Ameriką ir ten ieškoti laimės, gal ten reikalai pagerės.

Jų svajonė atrodo naivi, beviltiška ir kartu labai drąsi. Niekas jiems nesakė, kad ten gatvės auksu grįstos. O tam jie turi net per daug šalto švediškio sveiko samprotavimo, kad patikėtų. Tačiau jie girdėjo pasakojimus apie greitą pralobimą, apie fermerius, įsigijusius šimtus akrų žemės ir daugybę galvijų.

Šis epinis filmas, Jan Troell surežisuotas, besitiesias pustrėčios valandos, gliai jaudinantis ir stipriai pagaunantis, yra pagrįstas "Onto a Good Land," labiausiai perkamų serijinių švedų novelių, parašytų Vilhelm Moberg. Filmas, kainavęs beveik 2 milijonų dolerių, yra pats brangiausias ir, galima teigti, ambicingiausias švedų filmas iš bet kada pastatytų. Jis irgi yra tarp tų saujės gausumo užsieniečių filmų, suktų dalinai Amerikos žemeje.

Nors čia pasakojama apie švedų išeivius, bet tai galėtų būti ir kurios kitos Europos tautos žmonių pasakojimas. Argi nepanašiai lietuviai bėgo nuo rusų kariuomenės, caro žandarų, laimės ieškodami ir laisvės siekdami? Jų kelionė būtų taip pat ilga ir pavojinga, ligos ir mirtys už širdies tvėrančios, o dvasia nepalaužiama ir nesuvaldoma.

Troell yra laikomas, gal būt, geriausiu po Bergmano kartos švedų filmų gamintoju. Jis turi puikų istorinės praeities pajautimą, o taipgi žino paprasto gyvenimo prasmę ir grožį. Troell savo pirmuoju filmu "Here's Your

Life" laimėjo pirmą premiją 1957m. Chicagos filmų festivaly. Jo gi "Ole Dole Duff" irgi laimėjo 1969m. (jis kartu su Peru režisierium Armando Robles Godoy dalinasi garbe, laimėję premiją po du kartu).

Švedų talentingiausias žvaigždės Liv Ullmann ir Max von Sydow, daugelio Ingmar Bergmano filmų veteranai, šiame filme vaidina centrinę porą. Ji išsibaguinusi amžinai laukianti kūdikio; jis nepažįstas baimės. Liv Ullmann, kuri neseniai laimėjo Amerikos aukščiausią garbę — savo atvaizdą žurnalo "Time" viršelyje, yra charakteringa aktorė. Jos veidas yra daugiau sakantis, nei ilgiausi dialogai.

Von Sydow rolė dar sunkesnė.

Jis yra tos svajonės apie Ameriką vykdytojas.

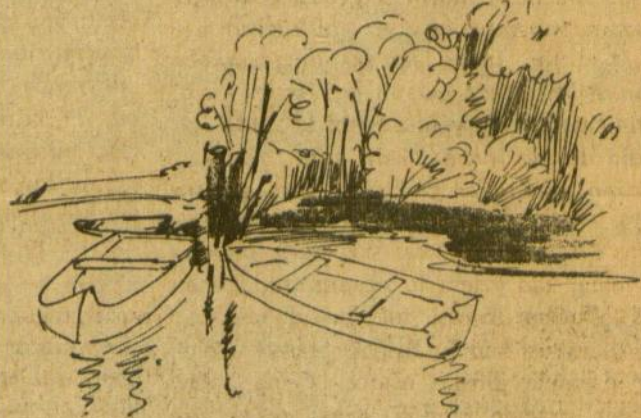
"The Emigrants" yra kur kas daugiau negu vien nuotykių filmas. Tai yra vaizdas to laikotarpio, kai masės švedų paliko feodalinę ūkio sistemą, siekdami gerbūvio dar vešliame ir nesugadintame krašte. Žiūrovas susipažįsta ne tik su Švedijos kultūra, bet ir pačią Ameriką naujai at-randa.

"The Emigrants" yra puikus ir gražus savo vaizdais filmas: miškai, ežerai, upės, paukščiai. Veiksmas vyksta lėtai. Troell praleidžia visą valandą, vien tik supažindindamas mus su žmonių charakteriais ir tomis priežastimis, dėl kurių švedai pasiryžta apleisti savo žemę. Šis filmas yra grynas poilsis, pamažu veiksmui slenkant, su ma'onomu galima į viską labiau įsigilinti. Puiki pramoga visai šeimai.

DAIL. CHAGALL — GARBĖS DAKTARAS

Izraelio universitetas dailininkui Marc Chagall suteikė garbės daktaro laipsnį.

JAUNIMUI?
Siūlome knygą:
ŠAMO EŽERO SEKLIAI
KOKIĄ DOVANĄ SKIRSITE ŠVENČIŲ PROGA
Idomių nuotykių knygą parašė
NIJOLĖ JANKUTĖ
Labai gausiai iliustravo
Nijolė Palubinskienė
Kaina: \$4.00

Lietuviškos knygos klubo nariai gauna šią knygą su didele nuolaida. Klubas siūlo šią knygą liuanistinėms mokykloms, duodamos didelę nuolaidą.

Paskubėkite siųsti užsakymus adresu:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill.
60629

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga.

Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas jau dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicagos Taupymo ir Skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios pdrausti iki \$20,000.00.

PHILOMENA D. PAKEL

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Nauji leidiniai

• **AIDAI**, 1972 m. gruodžio mėn. Nr. 9. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girmius, 27 Juliette St., Boston, Mass., 02122. Leidžia lietuviai prancūzškai, administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, O.F.M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y., 11221. Metinė prenumerata 10 dol.

Paskutinis 1972 metų „Aidų“ komplekto numeris pradedamas Stasio Ylos straipsniu, skirtu lietuvių katalikų mokslo akademijos 50 metų sukakčiai. Autorius gražiai paseka mokslo draugijų ir mokslo akademijų idėjos brendimą ir konkretų jos įsikūnijimą lietuvių tautoje. Žvelgdamas į Lietuvių katalikų mokslo akademijos nueitą kelią, Stasys Yla rašo ne pagyruošiai, bet tikrai, pasakytume, moksliskai ir konkrečiai. Vis dėlto tą objektyvų straipsnį perskaičius, tenka daryti išvadą, jog išeivijos dešimtmečius jau vien tik aukšto lygio mokslo leidinių atžvilgiu Lietuvių katalikų mokslo akademija mūsų neturi sau konkurentų.

Poezijos bičiuliams šį kartą bus tikras pasigardžiavimas du puslapiais naujo Leonardo Andriekaus eilėraščių. Poeto pasukimas nuo pastaruoju metu jo mėgtų istorinio pamušalo ciklų į grynai asmeninę ir trumpasakę lyriką, kurią šį kartą čia skaitome, atrodė, bus tikras Leonardo Andriekaus atsinaujinimas pačiu autentiškiausiu savo širdies balsu. Nauji eilėraščiai daug kur yra tikrai palaiminga minties ir formos sintezė. Taupydami vietą, čia vis tiek pacituojame bent patį trumpiausią.

DOVANA

Randa žemė karolius,
Ziedus, auskarus, sagas...
Kas gi mano dovana
Tau atkas?

Jos nėra pajūrio smėlė,
Nei kapeliuos ant kalvų —
Nevarpykiet mano sielos
Kastuvul!

Malonu, kad žurnalo puslapiam priauga ir jauniausios kartos poetų. Šį sykį spausdinami Onos Mikailaitės trys eilėraščiai liudija jau gana įdomią minties ir įvaizdžių rikiuotę modernios formos eilėraščiuose.

Kai išeivijos kultūriniam gyvenime darlės srities mokslininkų gausa girtis negalime, tai naujos pajėgos šion sritin atėjimas yra itin džiugus. Čia turime galvą Dalią Kolbaite, kuri apie neseniai mirusio mūsų dailininko Z. Kolbos kūrybą čia „Aiduose“ spausdina labai įžvalgų ir labai konkretų jos aptarimą.

Reikia džiaugtis ir mūsų teologų aktyvumu. Pastaruoju metu ši sritis mūsų periodinėje spaudoje yra itin gyva ir įdomi. Tą teologinių temų, pasakytume, renesansą mūsų, tur būt, išsukę A. Maceinos naujos knygos ir jo straipsniai periodinėje spaudoje. Šį kartą „Aiduose“ A. Maceinai oponuoja Antanas Paškus, ryšium su Teilhardo krikščionybės. A. Maceina savo naujausioje knygoje „Didieji dabarties klausimai“ Teilhardo pažiūrose, anot A. Paškaus, mato tik „metodinių jaukinių, mokslinės, filosofinės ir teologinės plotmių mškinį, medžiagos ir dvasios sutapatinimą, žmogaus asmens ir religijos nuvertinimą“. Paškus čia su A. Maceina nenori sutikti. Kiekvienu atveju, jų pokalbis mums darosi gana įdomus. A. Paškaus rašto šį kartą „Aiduose“ spausdinama dar tik pradžia. Tiesiniai bus ir kituose žurnalo numeriuose. Pirmąją savo straipsnio dalį A. Paškus, gimdamas Teilhardą, baigia šitokiu sugretinimu:

„Teilhardas tik seka teologijos milžino šv. Tomo pėdomis. Šv. Tomas sujungė Aristotelį su krikščionyste, gamtinę tikrovę su antgamtinę į vieną prasmingą

sintezę. Teilhardas taip pat siemė integruoti evoliuciją į krikščioniją. Šv. Tomas perkėlė aristotelines kategorijas į savo teologines speculiacijas. Teilhardas gi naudojasi evoliucinėmis kategorijomis savo teologiniuose svarstymuose. Abu, Tomas ir Teilhardas, siekė vieno ir to paties tikslo — priartėti prie krikščionybės paslapčių širdies. Beje, atsisakęs nuo statinio Aristotelio pasaulio, Teilhardas atsisakė ir nuo tradicinės filosofijos ir teologų kalbos (terminologijos). Vietoje jos jis sukūrė naują terminologiją, didžia dalimi pasiskolintą iš modernios fizikos ir biologijos. Akademikai teologai ir filosofai tokiu „nusižengimu“ Teilhardui dovantoti negali“.

Dviejų šimtų metų sukaktis nuo romantiko vokiečių poeto Novalio gimimo žurnale minima Alf. Šešpalaukio straipsniu „Novalis — Mėlynosios gelės poetas“. Skaitytojai supažindinami ir su okupuotoje Lietuvoje tebegyvenančių rašytojų kūryba: pristatomas poetas Algimantas Baltakis ir beletristas Jonas Mikelininkas. Apžvalginėje naujo „Aidų“ dalyje J. Kojelis rašo apie mūsų įėjų suglaudinimą, minimas šimtmetis nuo Lindės Dobilo gimimo, stabtelėjama prie Nobelio laureato Heinrich Boall, rašoma apie Renano anūkų, konvertitę. Recenzuojamas Juozo Kraliaus, P. Oriantės, Algimanto Baltakio ir R. Mirono (kalbininko) knygos.

• **ATEITIS**, 1972 m. Nr. 5. Lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas. Redaguoja kun. Jonas Staškevičius, 941 Dundas St., W., Toronto 3, Ont., Canada. Redakcijos kolektyvas: Rūta Čepaitytė, Algis Cepas, Leonardas Dambriūnas, Dainora Juozapavičiūtė, Gabija Juozapavičiūtė, ses. Dalia Kebliškaitė, Vincas Kolyčius, Almis Kuolas, Danguolė Stončiūtė ir Onilė Vaitkutė. Leidžia Moksleivių ateitininkų sąjunga. Administruoja Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago Ill., 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7 dol. susipažinimui prenumerata 5 dol., garbės prenumerata 15 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 5 dol.

Šiame numeryje vyrauja („Ateityje“ visada taip turėtų būti) paties jaunimo raštai. Šalia susimąstyti verčiančio Vyto Klorio straipsnio, visa kita yra daugiausia jaunųjų plunksnos bičiulių grožinė literatūra: beletristinės apybraižos, eilėraščiai.

• **SEJA**, 1972 m. Nr. 4. Tautinės demokratinės minties laikraštis. Redaguoja Liudvikas Šmulskštys, 2523 West 69th St., Chicago, Ill., 60629. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Administruoja Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill., 60160. Žurnalas išeina 4 kartus per metus. Prenumerata 5 dol. Šis tas iš naujo numerio turinio: V. Čižiūnas „Intelektualo tragedija Lietuvoje“; Z. Dailidka „Lenkų tautos beieškant“; K. Karvelis „Kultūrinė veikla šių dienų Lietuvos kaime“; Pr. Čepėnas „Informacija svetimomis kalbomis“; J. Gliuda „Pirmieji savanoriai Vilniuje“; V. S. „Valstybės statyboje“ (iš D. Slezevičienės atsiminimų); Pr. Čepėnas „Pastabos dėl M. Krupavičiaus atsiminimų“ ir kt.

• **MOTERIS**, 1972 m. lapkričio—gruodžio mėn. Nr. 6. Lietuvių moterų žurnalas. Redaguoja Nora Kulpavičienė. Redakcijos kolektyvas: Z. Daugvainienė, Z. Didžbalienė, A. Yčienė, I. Kaičenė, E. Kriščiūnienė ir L. Murauskienė. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Canada. Prenumerata metams 5 dol.; garbės prenumerata 10 dol.

Iš Viktoro Petravičiaus galerijos, 7241 S. Claremont Ave., Chicagoje. Galeriją galima lankyti sekmadieniais nuo 2 val. popiet iki 6 val. vak.

Žurnale daug gražaus ir akiračius praplatinančio pasisakymo iš visų kultūrinio pobūdžio sričių. Nestokoja nei beletristikos, nei poezijos. Tačiau neužmiršta ir labai praktiškai reikalingi skyriukai: Gyvenimo aplinka, Madų ir grožio pasaulis, Šeiminių kampelių. Žurnalas gausiai iliustruotas mūsų dailininkų darbų nuotraukomis.

• **MUZIKOS ŽINIOS**, 1972 m. gruodžio mėn. Nr. 4. Redaguoja V. Mamaitis. Leidžia Lietuvių vargonininkų ir muzikų sąjunga. Žurnalas išeina 4 kartus per metus. Redakcijos ir administracijos adresas: 209 Clark Place, Elizabeth, N. J. 07206. Metinė prenumerata 5 dol.

Naujame žurnalo numeryje tęsiamas toliau prof. J. Zilevičiaus autobiografinis pasisakymas ir J. Strolgos rašinys apie Klaipėdą, kaip derlingą muzikos baro dirvą. Duodama plati mūsų muzikinio gyvenimo apžval-

ga. Priedas: Juozo Stankūno „Dainos“ (Su fortepijono pritarimu): Kalmėliai, Minutės, Humoreska.

• **JONAS JUODVALKIS, MANO DIENOS**. Atsiminimai. Redagavo Bronius Kviklys. Išeido Anatolijus Kairys Chicagoje 1973 metais. Tiražas 500 egz. Leidinys yra uolaus lietuviškosios spaudos bendradarbio parašytoji savo spalvingo gyvenimo apybraiža, šiuo metu jau turinti dalinai istorinės, dalinai apilamai pažintinės reikšmės. Leidinys yra pomirtinis, nes autorius yra miręs Chicagoje 1969 m. lapkričio 20 d. Knyga 112 psl., iliustruota nuotraukomis, kainą 2 dol., gaunama „Drauge“.

Leidinyje yra šie skyriai: Jono Juodvalkio palikimo išleidžiant; Jonas Juodvalkis —biografiniai bruožai; Nepriklausomą gyvenimą kuriant ir Lietuvos laisvę laidojant; Iš Zarasų šaulių istorijos; Nusikaltimai prie plento (Pris-

minimas iš bolševikų okupacijos); Medžiaga vietovių istorijai. Brangūs asmenys; Sovietinės Lietuvos Kulto komisaras Justas Rugienius.

• **LIETUVIŲ JAUNIMAS**, 1972 m. žiema, Nr. 8-9. Pasaulio lietuvių jaunimo informacijos laikraštukas. Redaguoja Gintaras Karosas, 259 Athens St., South Boston, Mass., 02127. Leidžia Lietuvių jaunimo informacijos centras, P.O. Box 8992, Boston, Mass., 02114. Prenumerata JAV ir Kanados jaunimui 2 dol., užsienio jaunimui — auka, vyresniesiems — 4 dol. Leidinys 32 psl., daug apžvalginės informacijos iš lietuviškojo jaunimo veiklos visame pasaulyje, gausu tos veiklos nuotraukų.

ISVYSTĖ NAUJĄ OBELŲ ATMAINĄ

Mokslininkams pavyko išvystyti naują obelų atmainą, kuri tėra tik trijų pėdų aukščio.

PAAIŠKINIMAI VISUOMENEI DĖL PODAROGIFTS, INC.

Mes esame VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri išskirtinai įgaliota VNESHPO-SYLTORGo priimti ir siųsti DOVANŲ — užsakymus gimimams Lietuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri siūnčia DO-VANŲ — užsakymus į VNESHPOSYLTORGą be jokių tarpininkų, bankų etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri priima už-sakymus PREFERENTIAL ROUBLE CERTIFICATES — SPECIALIOS PIRME-NYBES RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAMS ir pristato šiuos užsakymus tiesioginiai per VNESHPOSYLTORGą. Aukštos kokybės prekės gaunamos specialiose VNESH-POSYLTORGo krautuose ir prekių sandėliuose daugelyje didelių miestuose Lie-tuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje VNESHPO-SYLTORGo autorizuota priimti užsakymus BUTAMS.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri gauna VNESHPOSYLTORGo paskyrimą AUTOMOBILIŲ specialiomis dolerių kainomis.

Šiuo metu mes turime keletą automobilių, parduodamų tučtuojau. Šie modeliai:

ZHIGULI VAZ-2101 — \$3214.00; MOSKVICH 412-IE — \$3298.00

MOSKVICH 408-IE — \$3033.00; ZAPOROZHETS ZAZ-968 — \$2026.00 —

jeigu nebus buvę anksčiau parduoti.

Kas pirmas ateina — bus pirmas patarnaujamas.

Klientų patogumui užsakymus galite paduoti bet kuriai prie mūsų prisijungusiai firmai:

Globe Parcel Service, Inc., 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

Package Express & Travel Agency, 1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Cosmos Parcels Express Corp., 488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022

Arba tiesioginiai į mūsų vyriausią įstaigą

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28-tos g-vės)

NEW YORK, N. Y. 10001

(212) 685-4537

Būkite tikri, kad paduotumėt savo užsakymus tinkamai autorizuotai firmai.

RADO ŠEŠIŲ RUŠIŲ VĖŽIO VIRUSUS

Sovietų mokslininkai radę šešių rušių virusus, kurie sukelia vėžį žmonėse. Jiems pavykė tuos virusus iš vėžių sergančių žmonių izoliuoti ir dalį jų jie atsiuntė Amerikos mokslininkams. Tikimasi, kad tie bendri tyrimai padės sėkmingiau rasti kovos būdus prieš vėžį.

VERŽLUMAS MOKSLE

Illinois technologijos institutas Chicagoje gruodžio 20 d. naujai baigusiems išdavė 392 mokslo laipsnių diplomus, iš jų 44 gavo doktoratą.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois, 60629

Tel. PRespect 6-8998

PLANETA PRIE KITŲ ŽVAIGŽDŽIŲ

Astronomų suvažiavime Las Cruces, N. Mex. astronomas Peter van Kamp, dirbąs Swarthmore kolegijos observatorijoje, pranešė, jog susekė planetą, besisukančią apie Epsilon Eridani žvaigždę, esančią už 10.7 šviesmečių nuo žemės.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago

Tel. Virginia 7-7258 - 50

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomoda — Parduoda — Taiso

NAUJOS — NAUDOTOS

Virs 50m. patikimas patarnavimas

5610 South Pulaski Road

Phone — 581-4111

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Ras, čiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoj visos ekskursijos viešės 10 dienų — Vilnių, Kauną, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vesti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1	Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 2	Gegužės 28 d.	16 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New York
Nr. 3	Birželio 3 d.	18 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New York
Nr. 4	Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 4-A	Birželio 25 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 5	Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 5-A	Liepos 9 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago / New York
Nr. 6	Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 7	Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 8	Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	Chicago
Nr. 9	Rugpjūčio 13 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 10	Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York
Nr. 11	Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 12	Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New York

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistravusiems bus suteiktos visos informacijos apie kelionei reikalingus dokumentus. Kainos ekskursijoms bus paskelbtos greitu laiku.

Įmokėjimas asmeniu \$100.00.

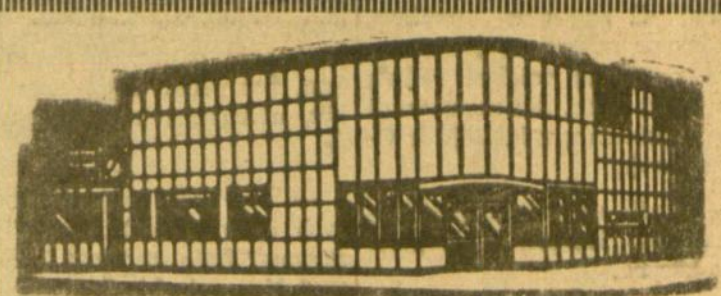
Visais kelionių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643

TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiamė kvietimus gimimams atvykti į Ameriką; teikiame informaciją kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

INSURED

5%

Mokamas už dviejų mė-

ių sertifikatu sąskaitas

Minimum \$5,000.00

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. r.

ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. r.

ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Kultūrinė kronika

Algirdas Landsbergis talkina Nobel'o premijos komitetei ir pasaulinei dramos enciklopedijai.

Svedų Akademijos Nobelio premijos komitetas pakvietė New Yorke gyvenantį mūsų rašytoją — dramaturgą A. Landsbergį pasiūlyti kandidatą 1973 m. Nobelio literatūrinei premijai. Tokie pakvietimai kasmet išsiunčiami porai šimtų rašytojų, kritikų ir literatūros istorikų visame pasaulyje.

A. Landsbergis parašė taip pat daugiau kaip 80 straipsnių nesenai išėjusiai pasaulinei dramos enciklopedijai, "Encyclopedia of World Drama" (New York, McGraw-Hill, 1972).

Pirmąjį Dantės vertėją prisimenant

Prieš 35 metus Lietuvoje buvo išleistas Dantės Dieviškosios komedijos pirmas pilnas vertimas, kurį atliko ir savo lėšomis išspausdino prel. Jurgis Narjauskas. Nuo jo mirties šiemet, sausio 29 d., sueina 30 metų. Mirė 1943 m., turėdamas 67 m. amžių. Buvo gimęs Parausiu k., Pačerių valsč., Vilkaviškio apskr. Baigęs Seinų kunigų seminariją, buvo išventintas 1899 m. ir išvyko gilinti studijų į Romą, kur Gregorianumo universitete 1903 m. gavo bažn. ir civilinių teisų daktaro laipsnį. Grįžęs į Lietuvą, dirbo Seinų vysk. bažnytiniam teismui bei dėstė kunigų seminarijoje.

1909 m. Lietuvos mokslo draugijos suvažiavime išrinktas į dainų ir melodijų rinkimo komisiją. Karo išbėgimas į Rusiją, Petrapilyje buvo nukentėjusiems nuo karo šelpiti draugų pirm. Lenkų kalintas. Nusiųstas į Romą, ten uoliai atstovavo lietuvių reikalams, leidė dvisavaitinį informacijų biuletinį lietuvių kalba (Eco di Lituania). Kai kurį laiką dėstė italų kalbą Kauno universitete.

Seinuose dar 1906 m. su kun. J. Laukaičiu ir P. Dvaranausku įsteigė bendrovę lietuviškoms knygoms ir laikraščiams leisti, išgijo spaustuvę, kurios pirmuoju vedėju buvo kun. J. Narjauskas. Rašė į daugelį lietuviškųjų laikraščių ir žurnalų, išvertė eilę knygų, jų tarpe ir A. Ponchielli operos "Lituania" libretą, o didžiausias jo vertimas buvo Dantės Dieviškoji komedija.

Operacija užšaldytam kūdikui

Vienerių metų kūdikis Oliver Clark neįstengė nusikratyti plaučių uždegimo. Jį nuodugnai tikrinami, gydytojai atrado, kad yra skylė jo širdies pertvaroje. Reikėjo operacijos, bet tokią operaciją normaliai tegali pakelti 2 metų kūdikis. Chicago universiteto profesoriai ėmėsi nepaprastų priemonių. Jie atšaldė kūdikį iki 65 laipsnių. O tada jo širdis tepkė tik 24 kartus per minutę. Chirurgai į jo širdį įleido potasiumo skiedinį, kuris sustabdė širdies plakimą. Jo kūno funkcijos užšalo. Nepulsuojant jo širdies muskulams ir nerizikuojant kraujotekiai, gydytojai per pusvalandį užtaisė dakrono lopu jo širdies pertvaros angą, įjungė širdį ir plaučius pavaduojančią mašiną, kuri ėmė pumpuoti šiltą kraują. Kūdikio širdis atsigavo ir po pusvalandžio ėmė normaliai mūsti. Kūdikis pasveiko, ir gydytojai pranašauja, kad galės normaliai gyventi, net ir lošti futbolą.

DAINININKĖS TRAGEDIJA
Clara Ward, tarptautinio garso susilaukusi savo religinėmis dainomis, mirė turėdama 48 m. amžius.

Prūsų sukilimo filmas susuktas Lietuvoje

1972 m. baigiantis išleistas naujas dviejų dalių plačiaekranis filmas "Herkus Mantas". Filmą režisavo M. Giedrys pagal S. Šaltenio scenarijų, vaizduojantį patikrinį prūsų sukilimą prieš Kryžiuočių ordną. Sukilimo vadą Mantą vaidina aktorius Antanas Šurna.

KODĖL IŠNYKO MAJŲ CIVILIZACIJA?

Savo laiku Pietų Amerikoje žydėjo labai pažangi majų civilizacija, ir mokslininkams buvo didelė mįslė, kodėl ji sužlugė. Atsakymą į tai duoda Toledo, Ohio medicinos mokyklos profesorius Frank P. Saul, kuris ištyrė kaulus 90 majų skeletų, iškasitų Harvardo universiteto. Jis nustatė, kad tie žmonės buvo sunaikinti blogo maitinimosi ir ligų.

APIE GIELGUDĄ

Lietuvių kilmės aktorius John Gielgud pasitraukė iš Philadelphiaje statomos muzikinės komedijos "Irene" direktoriaus pareigų. Jo vieton pakviestas G. Champion, Gielgudas grįžo į Londoną, kur turi įsipareigojimų televizijoje.

PASTO ŽENKLAS KOMPOZITORIAUS GARBEI

JAV paštas vasario pabaigoje išleis 8 centų pašto ženklą, skirtą pagerbti kompozitorių George Gershwin, kuris sukurė apie 400 dainų; ypač žinoma jo "Mėlynosios rapsodija". Gershwin mirė 1937 m., teturėdamas 38 m. amžius.

PASKAITOS APIE CHICAGOS RAŠYTOJUS

Rosary kolegija nuo vasario 2 d. savo pavasariname semestre turi keletą naujų kursų, jų tarpe "Chicago Scene in Literature", kur bus nagrinėjama Chicago rašytojų ar rašiusių apie Chicago beletristika ir poezija. Taip pat bus kursas apie dabarties poeziją — nuo 1940 metų iki mūsų dienų.

VANDENILĮ PAVERČIA METALU

Panaudojant eksplozcinį spaudimą, net 2,8 mil. kartų didesni, negu atmosferos spaudimas, rusų mokslininkams pavyko vandenilio dujas paversti metalu, bent trumpam laikui. Vandenilio metalas nežinomas žemėje, bet jo, spėjama, esą daug Jupiterio ir Saturne.

AMERIKIEČIŲ UNIVERSITETAS TARP ARABŲ

Niršdami ant žydų, arabai nemėgsta ir visų tų, kurie žydams padeda, taigi — nemėgsta ir amerikiečių, tačiau amerikiečių universitetas Beirute, Libano valstybės sostinėje, yra gana populiarus. Jame studijuoja 4,380 studentų, eidami medicinos, technikos, agrikultūros, menų bei gamtos mokslus. Kai tik atsiranda laisva vieta universitete, į ją penki nauji arabai paduoda prašymus įstoti. Iš 653 profesorių, 118 amerikiečių. Dauguma lėšų jam išlaikyti ateina iš Amerikos ir dauguma jo vadovų yra amerikiečiai.

FILMAS PAGAL SOLŽENICYNŲ "PIRMĄJĮ RATĄ"

Jau susuktas filmas pagal Nobelio premija apdovanoto autoriaus A. Solženicyno veikalą "Antrasis ratas". Filmo scenarijų parašė ir pastatymą dirigavo A. Ford. Spauda ne per daug aukština jo pastatymą.

Sculptūros detalė šv. Kazimiero kapinių paminkle, Chicagoje. Iš leidžiamos knygos apie šv. Kazimiero kapines. (Lietuvių foto archyvas)

Neužmirštamas jaunuolis

JURGIS KRASNICKAS. 50 metų suakčiai atminti. Redagavo Vincas Lielevičius. Išleido Studentų ateitininkų sąjungą. 1972 m. 192 ps. Kalna 4 dol. Gaunama "Drauge"

Nepriklausomybės atkūrimo laikotarpis švyti mums daugeliu talentingu, idealizmu persisunkusių asmenybių. Vienos jų turėjo pilną galimybę išsiskleisti, kaip Šalkauskis, Pakštas, Dovydaitis, ir apie juos jau turime ar greit turėsime stambias, talentingai parašytas monografijas. Bet ne viena tokių, daug žadančių asmenybių buvo tragiškai per anksti pakirstos. Prie šių pastarųjų reikia priskaityti Jurgį Krasnicką, stambių gabumų, neišsamiomis energijomis, liepnojančio idealizmo, nuoširdaus taurumo jaunuolį, kurio gyvastis suvijo 1902 m. ir buvo tragiškai bandito nutraukta 1922 m. Ir vis dėlto per tuos savo 20 augimo metų jis pelnė neužmirštamą atminimą, kuris susikristalizavo šiuo nauju suakutintu leidiniu.

Istorikas V. Liulevičius yra kruopštus žmogus. Čia jis duoda garbingojo vėlionio trumpą gyvenimo apžvalgą ir skaitytoją perkelia į ano meto šaltinius — atsiliepimus, straipsnius, išspausdintus tuoj po J. Krasnicko mirties "Atėityje". Tai vis 1923 ir 1924 m. šaltiniai, labai artimi paties Krasnicko gyvenimo laikui. Šiuose straipsniuose daug liūdnos sentimentų, kolegiškos šilumos, nes

VATIKANO GOBELENAI I MELBOURNĄ

Trys aukštos meninės vertės gobelenai, kuriuose vaizduojami evangelijos įvykiai, surišti su Eucharistija, bus iš Vatikano nugabenti į Melbourną, Australiją, kur bus išstatyti tarptautiniame Eucharistiniame kongrese. Gobelenai yra apdrausti 290,000 dol.

NAUJI LIETUVIŠKIEJI FILMAI

Lapkr. 19 d. Vilniaus "Koma jaunimo Tiesą" rašo: "Lietuvos kino studijoje anksčiau numatyto laiko baigtas kurti naujas meninis filmas "Ties riba". Pagal G. Kazanovičiaus ir S. Šaltenio scenarijų, "Laikrodis ant bėgių". Filmą režisavo R. Vabalas. Tad jau esanti septintoji šio režisieriaus meninė juosta. (ELTA)

Romanų konkurso šiemetinis derlius ir premijuotasis

(Atkelta iš 3 pusl.)

viai tokie buvo; ar mes lietuviai tiek blogio savy turėjome?" — Pošėdį kažkas atsakė: "Mes tokie buvom, tokie ir dabat tebesam"; tai kituose — priešingai: išmintingiausi, geriausi, švelniausi, stipriausi...

Ir nubalsavom už Miglos "Abraomą ir sūnų", nes čia mūsų broliai lietuviai vaizduojami, kokie jie dabar yra... Amerikoje, Kanadoje, Vokietijoje... Autorius čia išdrįsta parodyti išminties ir nelietuvų (Miller), sugeba įskelt kibirkštėlę gėrio ir priešę; ir kiekvieno veikėjo žodžiuose ir mintyse ra-

mai apie J. Krasnicką. Čia randame rašinius vėlionio sesers, jo brolio, dr. P. Karvelio, L. Smulskio, prof. A. Kučo, pulk. K. Ališausko, dr. I. Kauno, A. Mikailos, P. Jurgėlos, V. Vaitiekūno, K. Pažeraitės, P. Orintaitės, kun. J. Bružiko, prel. M. Krupavičiaus ir eilės kitų, taigi — ne vien draugu, bet ir vėlionio ideologinių varžovų.

Visa tai rodo, koku rūpestingumu šio veikalo redaktorius telkė medžiagą. Ji čia nėra sistemingai sujungta į vieną biografinį veikalą, bet iš dalies darosi dar idomesnė, turėdama atitinkamo autoriaus autoritetą.

Knyga dailiai išleista, gana gausiai iliustruota, įvedant ir retas anų laikų nuotraukas. Zinoma, pasitaiko viena kita korektūros klaida, kalbos netikslumas, bet tai vis nežymūs dalykai. Galima būtų suabejoti, ar tiksliai parinktas pagrindinis knygos motas: "Daugelis tų, kurie pabėrė smėlio saują Tavo kapą, jau Tave pamiršo". Kaip iš duodamų šioje knygoje vėlionio draugų straipsnių, taip ir iš paties leidinio pasirodymo ryškų, kad vėlionis nėra pamirštas. Norėtusi, kad jis būtų daugiau žinomas mūsų jaunajai kartai, nes J. Krasnickas yra skaidrus krikščioniškojo, lietuviškojo idealizmo švyturys.

J. Pr.

Pagalau ketvirtoji knygos dalis — dabarties lietuvių atsiminimai

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI 30% iki 50% nuolaida

Galima pirkti dalim's ir išmokėtina! **SOUTHWEST FURNITURE CO.** 6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

FRANK'S TV and RADIO, INC. 3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252 DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

HIGH RATES

5% Per Annum **PAID QUARTERLY** **6% Per Annum**
— AT —
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3-8248
(West of California Avenue)

5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

sime savų abejonių ir savos kančios. Tai šių laikų ir pasiklydusio lietuvių širdies išpiova, žėrinti ir skaudinti, ir ne be atsakymo (kiekvienam susimąstant).

Linkėjimai, kad kiekvienas, jaunas ir senas, "Abraomą ir sūnų" skaitytų taip atsidėję, kaip mes penki skaitėme!

Alė Rūta

MES TEBEMOKAM
6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)
Open Mon 9-8 Tues Thurs 9-5, Sat 9-1 Closed Wed

SAINT ANTHONY SAVINGS
1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. — 656-6336
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį

LIEPONIS
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western — PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad atdara 12 v. iki 5 v. popiet

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Kopyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YARds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

MEILĖS NENUPIRKSI

Ir turtingiausius žmogus nelaimėje ar ligoje vienas neišsiverčia, neapsieina. Jam reikalinga kito žmogaus pagalba. Lietuvos Dukterys, susibūrusios į dr. J. Sten-gias rūpestingai ir nuosirdžiai padėti varge ar ligoje atsidūrusiems lietuviams.

Paskutiniame dr. J. Sten-gias biuletenyje, esiu gerai darbeliai skyrė, skaitome, kad: padėta vienai nelaimingai; lankytos ir maistu ap-rūpintos kelios senutės, viena iš jų sunkiai sužeista, suleisti vaista-i porą mėnesių dukart į savai-tę nuvažiuojant; paruošti drabu-žiai ir maisto siuntiniai; lankyta ligoninė; lankomas aklas; budi-ma naktimis prie l'gonio; re-miama jauna našlė su keturiais mažamečiais; superkamas ant kortelių maistas nepajėgiantiems; nuvežami pas daktarą; surastas darbas ir kambarys reikalingam; Kalėdoms į šeimą atsivežta dvi senutės pietums ir su jomis pra-leista diena; iškviesta greitoji pa-galba staiga susirgusiam.

Lietuvos Dukterys turi vaiką

Poreikį sekmadienį įvykusiame Lietuvos Dukterų dr. J. Sten-gias narių sus-me pirm. Em. Kie-lienė pranešė, kad praeitais metais buvo daugiau ar mažiau globojamas šimtas ir vienas pa-galbos reikalingas asmuo. Vie-nuolika yra nuolat šelpiami. Dr. J. Sten-gias namuose gyvena šeši. Be to, dr. J. Sten-gias prisigyveno ir berniuką, kurį leidžia (remiant privatiems asmenims) į mokslo Vasario 16 gimnazijoje. Jo motina — indė-nė, tėvas — lietuvis. Abu tėvai nori, kad jų sūnus išaugtų geru ir doru lietuviu, o L. D. dr. J. Sten-gias tarpininkauja ir padeda.

Pirmininkės žodžiais tariant, Lietuvos Dukterų dr. J. Sten-gias dirbančių moterų kolektyvas. Jų rūpesčių sutelkiamos lėšos. Jos pačios apvažinėja, ap-lanko tuos, kurie šaukiasi pagalbos ar-ba sužinoma, kad pagalba reika-linga. Nesveriamai, nesvarstoma, kodėl žmogus yra nelaimėn pa-tekęs, taip, kaip nesvarstoma, ar reikia ištiesti ranką skęstančiam, kaip nedelsiama pilti vandenį į gaisro liepsną.

Ne pamokslauja, bet aukojasi

Kaipgi nepadėsi vienišai, ne-laimingam, pauius ir sveikatai? Arba: brolis atsikvietė iš Lietuvos seserį, o paskui žiauriai su ja pa-sielgė. Jai suieškotas kambarys ir darbas. Be kojų esančiai prieglau-doj nuvežta televizija ir rūbų. Ki-ta senutė susilaužė koją. Niekas jos ne-lankė — padėta. Vėl kitai senutei, jai prašant, nuvežta rū-bų. Sužeistas, turėjęs širdies ata-ką, ligoninėje ilgiau pagulėjęs su baime grįžta į savo butą, nes nuoma nemokėta. Pinigų atsargos išsibaigusios. Sutvarkomi su-sinarploję reikalai. Nuperkama maisto. Per šaltį, sniegą ir lietu-guodžio 12 d. nuvažiuota į Oak Forest ligoninę švesti Kūčių su vargšais ligoniais. Nusivežta Kū-čių patiekalai, pasimelsta, sulau-žomos plotkelės, pagiedota. Senu-kai susigraudina ligi ašarų, sulau-kę gyvųjų meilės nežėjų. Ne vien pamokslaujančių, bet save auko-jančių, savo laiką ir jėgas atiduodančių nelaimingiems ir liū-dintiems.

Pasiaukojančios seka pirmininkės pavyzdžiu

Taip, Liet. Dukterims negana sumokėti nario mokesčių tris dole-rius metams. Jos jungiasi į būrį aukotis artimui, mažinti vargą, skausmą, liūdesį. Jos atiduoda da-į savęs, kad kiti galėtų pakelti galvą ir šypsotis.

Deja, esama ir pasyvių narių. Tikimasi, kad ir jos pagyvės, iš-sijudins, supras pareigų svarbu-mą ir išmoks vaikščioti meilės ir pasiaukojimo nelengvais, bet dyvasinį džiaugsmą nešančiais ke-liais.

Čikagietės su floridiškė Miami Beach Lietuvių klube. Iš k.: A. Kie-lienė (buv. čikagietė ir dainavietė), E. Lapienė, kelių knygų autorė Janina Pakšienė-Narūnė ir O. Šilienė.

TRADICIJOS, KULTŪRINĖS POPIETĖS, JAUNIMO KLAUSIMAS

Sausio 21 d. Lietuvių Tauti-niuose namuose įvyko neeilinis L. M. F. Chicago klubo susirin-kimas. Jame pakviesta dalyvavo jaunoji poetė Eglė Juodvalkytė, ir skaitė savo kūrybą. Susirinkimui ją pristatė E. Songinienė ir apibū-dino kaip jauną gabią poetę, ak-torę ir visuomenininkę, aktyviai dalyvaujančią lietuvių spaudoje ir organizacijose. Ji yra baigusi Chicago Aukšt. lituanistikos mo-kyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą, o dabar studijuoja litu-anistiką Chicago universitete. Jos eilėraščių knygelė "Jei tu paliesi mane" 1972 m. išleido Ped. lit. institutas. Tos knygelės mecenatai buvo 1972 m. Chic. lit. mo-kyklos abiturientai. Eglė puikiai moka lietuvių kalbą, ir tai nuo-pelnas patriotų tėvų, kurie jos iš-mokė, nuo mažens įskiepijo lie-tuvišką dvasią ir kiekvieną šeštadienį iš East Chicago veždavo į Chicago Aukšt. lit. mokyklą, vė-liau į Ped. lit. institutą.

Eglė nemėgsta pagyrimų, pri-pažįsta sveiką kritiką, ir tą klausi-mąj nagrinėja lietuviškoje spau-doje, pažymėdama, kad neužtar-nauti pagyrimai ir stoka kritikos žudo talentus.

Po pristatymo, Eglė paskaitė ke-lėtą eilėraščių, už kuriuos susirin-kimas padėjo gausiu plojimu, o M. Macevičienė L. M. F. klubo vardu įteikė puokštę rožių.

Dr. J. Sten-gias jau keleri metai labai sumaniai vadovauja Emilija Kie-lienė. Praeitam sus-mui pirmi-ninkavusi Iz. Stončienė ją pava-dino gyvuoju žemės angelu. Reiktų pridurti, kad pirm. Em. Kie-lienė pasižymi ne tik gerumu, bet yra sumani, ryžtinga, išver-minga ir pasiaukojanti, taiki, op-timistė, didžios pusiausvyros, orientacijos ir takto moteris. Jos pavyzdžiu patrauktos, jungiasi moterys į būrį, lyg bitės žiedų dulkes, nešdamos artimui savo meilės dalį, meilės, kurios nenu-pirksi už pinigų.

Aišku, dr. J. Sten-gias ne vien my-lėti mokančių, bet ir aukoti pi-nigais galinčių ir norinčių. Esant reikalui, prašome kreiptis telefo-nu (312) 925-3211 arba 422-3535.

D. A.

Velykų stalas ir abiturientų vakaras

Klubo pirm. K. Leonaitienė per-skaitė gautą iš centro valdybos raštą, kuriame pasidžiaugta Chi-cagos klubo veikla.

Klubas kartu su Liet. Taut. namų valdyba ruošia kultūrinės po-pietės ir šiais metais mano su-ruošti tradicinį Velykų stalą per Atvelykį, balandžio 29 d., o abi-turientų vakarą — gegužės 19 d. Abiturientų vakarą yra didelis susidomėjimas, jau sudarytas mo-tinų komitetas, kuris kartu posė-džiavo su L. M. F. valdyba. Ko-mitetas patenkintas, kad L. M. F. sutiko ruošti tokį jaunimui skirtą pobūvį ir tikisi, kad tas vakaras prisidės prie lietuviško jaunimo subūrimo. Jį kviečiami registruo-tis abiturientai ne tik gyvenantieji Chicagoje, bet ir už Chicago ribų.

Artimiausioje ateityje, vasario 4 d. bus kultūrinė popietė su dr. V. Sruogiene, kuri yra klubo na-rė. Visos narės kviečiamos daly-vauti.

Susirinkime iškeltas jautrus klausimas, liečiantis L. M. F. klubus, kuris buvo aprašytas 1972 m. lapkričio 30 d. "Drauge". 1972 m. lapkričio 15 d. General Fed-eration of Women's clubs pirmi-ninkė K. V. Haugan priėmė L. M. F. klubų atstoves, kurios iš-kėlė keletą klausimų, liečiančių lie-tuvių etninės grupės egzistenciją,

prašydamos G. F. W. C. panau-doti savo įtaką, kad tie svarbūs klausimai, surišti su lietuvių pa-vergta tėvyne, būtų iškelti Jungti-nėse Tautose. Ponia Haugan nė i vieną klausimą neatsakė teigia-mai, bet pareiškė pageidavimą, kad L. M. F. klubai finansiniai remtų G. F. W. C. ir įsijungtų į ją tiesioginiais nariais ir tokiu bū-du keltų savo problemas.

Kad tokie G. F. M. C. norai yra, patvirtino M. Krauchnienė buvusi ilgametė Chicago klubo pirmininkė. Ta akcija tęsiasi il-gesnį laiką, nes G. F. W. C. or-ganizacija narių skaičiumi mažė-ja ir todėl nori ir ją įjungti etni-nes grupes. Susirinkimas nutarė kreiptis į centro valdybą su pagei-davimu, kad tas klausimas būtų išaiškintas ir painformuoti visi klubai.

S. Semėnienė siūlė L. M. F. Chicago klubui sudaryti bran-duolį, į kurį įeity visų veikian-čių Chicagoje moterų organizaci-jų atstovės. Tai padidintų tarpu-savio bendradarbiavimą ir infor-mavimą apie moterų veiklą.

Pirm. K. Leonaitienė parei-škė, kad buvo mėginta tokį bran-duolį sudaryti, bet nepavyko. L. M. F. Chicago klube yra daug narių, kurios priklauso įvairioms moterų organizacijoms, bet jos nėra kaip tos organizacijos atsto-vės.

Nutarta paremti Vasario 16 gimnaziją, Margutį ir Daukų ra-dijo valandėles.

Susirinkimui pirmininkavo E. Diminskienė, sekretoriavo E. Songinienė.

Galima pasidžiaugti, kad klubo narių tarpe yra partizanė sa-vanorė — kūrėja S. Statkevičienė, kuri aktyviai reiškiasi klubo veik-loje ir tuo užsipelno visų klubo narių ypatingos pagarbos.

E. S.

Dorin'o gyvenimo paslaptys

Moterys teologės — retos, bet ir jų atsiranda. Viena iš tokių yra Rosemary Haughton, savo veikalais pasirodanti Paulist Press leidinių serijoje. Tarp nau-jų 1972 m. jos knygų aptinkame ir "The Mystery of Sexuality" (76 psl., 95 ct.).

Tai platesnės skaitytojų ma-sės taikytas, daugiau popula-rus veikalas. Mums atrodo, kad autorė gal net ir per ilgai kalba apie sekso apraiškas istorijos bėgyje ir dabarties įvairiose vie-tovėse, bet gal tuo ji norėjo nu-statyti dabarties diagnozę istori-nėje perspektyvoje. Faktas, kad jos veikalą išleido vienuoliai paulistai, sako, jog jis parašytas krikščioniškoje dvasioje.

ŠVENTĖM PRAĖJUS

STEFANIJA STASIENĖ

Šventės paprastai pagal kiek-vienos tautos tradicijas nesiribo-ja vien tik dvasine jų reikšme ar bažnytinim apeigom. Kiekviena tauta stengiasi šventes kuo iškil-mingiau atšvęsti ne vien tik at-tinkama dvasine nuotaika, bet taip pat ir kūno patenkinimu, būtent, gardžiai ir sočiai paval-gyti bei išgerti.

Tačiau šventiškais valgiais žmogus ilgai maitintis negali, nes

Kanadiškos ir čikagiškos, pabėgusios nuo žiemos Floridon Lietuvių klube. Iš k. J. Pargauskienė (iš Kan.), Ramanauskienė (iš Chic.), Onutė Sergautienė ir Vainienė (abi paskutiniųsios — Floridos vasarviečių savininkės).

Birutė Pūkelevičiūtė ir Halina Žitkienė lanko papūgų džiungles Miami Beach, Floridoje. Nuotr. St. Semėnienės

Iš Ciklo "Pasaka"

EGLĖ JUODVALKYTĖ

kadaise vadinau Jūrą

tada nepažinau aš žemės dulkimų kelių
nei skausmo
Sielvarto
nei meilės

kai saulė paausudavo kasas
ir sildabru mūtvieksdavo jūros paviršų
dainuodavau laimės dainas
didžiudavau savo kilme aukšta
ir pavaldinių gausių pasitikėjimu

bet vieną vakarą
užburta žemiškų akių
pasidalinus taure vyno
apglėbta stiprių, tvirtų rankų
dalinau aš meilę, kūnu

ir man negaila karalystės
negaila sudaužytų rėmų
gaila, kad tik viena naktis gimdys prisiminimus
gaila tik kūno

dabar
klūpėdama prie tuščio židinio
aš pelenus žarstau
lydima keršto
lyg besišypsiančios šmėklos

mane vadina Pelene

IS MOTERŲ PASAULIO

— Eglė Juodvalkytė, mūsų jaunutė talentinga poetė, skaitė iš savo poezijos keletą kūrinių Lietuvos mot. federacijos Chica-gos klubo susirinkime praeitą sek-madienį Liet. Taut. namuos. Čia duodame vieną jos skaitytą poe-zijos dalykėlį. Eglės poezijos rin-kinys "Jei tu paliesi mane" buvo išleistas Pedagoginio lituanistinio instituto 1972. Meccnatas Chi-cagos Aukšt. lit. mokyklos 1971-1972 mokslo metų abiturientai. Savo žody jie rašo, "... atsiranda vienas kitas skaidresnis pragied-rulis, rodantis, kad jaunimo tėvy-nės meilė neužgesusi. Į tokių švie-siųjų pragiedrulių eilę įsiriškioja ir Eglė Juodvalkytė, kuria džiau-giamės, didžiujamės jos darbais ir ryžtamės eiti jos keliais.

Eglė jau yra pasižymėjusi kaip talentinga poetė. Eglės sukurtyje eilėraščiai rodo poetės kūrybinį pajėgumą bei talentą. Jos eilė-raščiai pilni jaunatviško jausmo ir nuostabių minčių.

Didžiujamės, kad ji yra bai-gusi Chicago Aukšt. lituan. mo-kyklą. Eglė yra šios mokyklos pasididžiavimas ir pažiba".

Jaunoji poetė klubo valdybos buvo apdovanota rožių puokšte, o visos susirinkusios, kartu su jos draugais abiturientais, jungėsi jų raštiškų linkėjimų: "Linkime jai geriausios sėkmės tęsti savo kūry-bą, neužmiršti dirbti tėvynės Lie-tuvos garbei ir gerovei".

Eglė Juodvalkytė

— Lietuvių Moterų federacijos Chicago klubo narės prašomos visos dalyvauti Vasario 16-os mi-nėnėje, pasipuošusios taut. drabu-žiais. Taipgi ir kitas moteris pa-skatinti.

— Lietuvos Dukterų dr. J. Sten-gias susirinkime sausio 21 d. buvo pranešta, kad įstojo net 90 nau-jų narių. Dabar jau draugijoje iš viso yra apie 600 narių.

Daugiausia mūsų kūnui, žino-ma, reikia baltymų, nes be baltymų gyvybė būtų neįmanoma. Baltymais mes kūne atstatome mirusias ir susidėvėjusias ląsteles. Baltymų trūkumas paliečia bili-jonus mūsų kūno ląstelių, nes jos, kaip žinoma, iš baltymų susideda. Be baltymų jos degeneruoja ir žūva. Be to aukštos rūšies baltymai turi visas amino rūgštis, ku-rios kūne padeda formuoti hor-monus ir enzymus bei padaro or-ganizmą atsparų ligoms. Balty-mai į mūsų kūną patenka su maistu, kuris paprastai būna gy-vulinės ar augalinės kilmės. Iš augalų baltymais turtingiausios yra sojos pupos. Todėl nenuosta-bu, jog sojos pupos sudaro dau-gelio Azijos tautų vienintelį bal-tyimų šaltinį jų mityboje. Sojos pu-pos turi net dukart tiek baltymų kaip mėsa ar žuvis, ir triskart tiek, kiek kiaušiniai. Ne veltui Azijos tautos šį augalą vadina mėsa, augančia ant vijoklių. Ir ne vien tik baltymais šis augalas turtingas, bet taip pat ir minera-lais bei vitaminais.

Tad pamėginkime šį kartą šias baltymais turtingas bandeles, ku-rių kepimui panaudosime ir mi-nėtas sojos pupas.

Pilnos baltymų bandelės

Imti: 1,5 puoduko stambių kvietinių miltų, 2 puodukus bal-

tų kviet. miltų (Montana), 1,5 puoduko lieso pieno miltelių, 1,5 puoduko sojos pupų miltų, 2 ar-bat. šaukštelių mielių miltelių (brewers Yeast), 2 valg. šaukš-tus safflower aliejaus, 1 valg. šaukšt. bičių medaus, 1 arbat. šaukšt. druskos, 2 puodukai drungno vandens, 1 pokelis dži-o-vintų mielių.

Iš duoto kiekio vandens atpilti truputį ir suberti džiovintas mie-lės ir leist, kad pradėtų daugin-tis. Tuo tarpu į dubenį supilti visų rūšių miltus. Gerai išmaišyti. Į li-kusį vandenį supilti alyvą, medų, druską. Išmaišyti, supilti padau-galų baltymais turtingiausios yra sojos pupos. Todėl nenuosta-bu, jog sojos pupos sudaro dau-gelio Azijos tautų vienintelį bal-tyimų šaltinį jų mityboje. Sojos pu-pos turi net dukart tiek baltymų kaip mėsa ar žuvis, ir triskart tiek, kiek kiaušiniai. Ne veltui Azijos tautos šį augalą vadina mėsa, augančia ant vijoklių. Ir ne vien tik baltymais šis augalas turtingas, bet taip pat ir minera-lais bei vitaminais.

— Gene Krajicek (Genovaitė Ambrozaite), lietuaitė, Chica-gos Lietuvių Moterų klubo akty-vi narė, yra "Southwest News Herald" redakcinio štabo narė. Ji veda šiame amerikiečių laikrašty Marquette Parko ir Chczao Lawn skyrių.